

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Kateřina Hůtová

Možnosti ochrany a obrany povinného ve světle ustanovení

§ 268 odst. 1 písm. h) OSŘ

Diplomová práce

Olomouc 2016

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Možnosti ochrany a obrany povinného ve světle ustanovení §268 odst. 1 písm. h) OSŘ“ vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 7. července 2016

.....
Kateřina Hůtová

Ráda bych tímto poděkovala vedoucí mé diplomové práce, JUDr. Renátě Šínové, Ph.D. za cenné rady a odborné vedení při zpracovávání zadaného tématu. Dále děkuji své sestře Lucii Hůtové za morální podporu a trpělivost.

Seznam zkratk

OSŘ	Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
EŘ	Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
ŘEZ	Zákon č. 79/1896 ř.z., o řízení exekučním a zajišťovacím
ZRŘ	Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů
NS	Nejvyšší soud České republiky
ÚS	Ústavní soud České republiky
Listina	Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, uveřejněné pod č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějšího ústavního zákona
ČR	Česká republika

Obsah

Úvod	6
1. Ochrana a obrana povinného a třetích osob v intencích práva na spravedlivý proces	11
1.1. Ochrana povinného	12
1.1.1. Přiměřenost a vhodnost způsobu exekuce.....	13
1.1.2. Princip legality.....	14
1.1.3. Rozsah exekuce.....	14
1.2. Princip obrany povinného.....	15
2. Historický vývoj	18
2.1. Formulace důvodu k zastavení exekuce pro nepřípustnost od roku 1896 do roku 1950	18
2.2. Formulace důvodu k zastavení exekuce pro nepřípustnost od roku 1951 do roku 1963	20
2.3. Významné změny v současně platném OSŘ	22
2.4. Exekuční řád – zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti	24
3. Nepřípustnost exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ	25
3.1. Obecný rámec zastavení exekuce	25
3.2. Aktivní legitimace k podání návrhu dle §268 odst. 1 písm. h) OSŘ a další postup.....	27
3.2.1. Aktivní legitimace k podání návrhu na zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ.....	27
3.2.2. Podmínky podání návrhu na zastavení exekuce z důvodu § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ.....	27
3.2.3. Rozhodnutí o zastavení.....	29
3.2.4. Zásady používané při rozhodování o návrhu.....	30
3.3. Všeobecný výklad § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ.....	31
3.4. Impugnační spory	34
3.5. Úvaha nad širokým pojetím § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ	35
4. Rozbor vybraných důvodů pro nepřípustnost exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ	37
4.1. Problematika týkající se rozhodčích smluv (doložek)	37
4.2. Singulární a univerzální sukcese jako důvod pro zastavení exekuce dle § 268 odst.1 písm. h) OSŘ	41
4.2.1. Sukcese nastala před zahájením exekuce.....	42
4.2.2. Sukcese nastala po zahájení exekuce.....	44
4.3. Započtení pohledávky jako důvod pro uplatnění § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ.....	45
Závěr.....	49
Bibliografie.....	55
Shrnutí	63
Klíčová slova.....	63
Summary.....	63
Key words	64

Úvod

Důvodem pro výběr tématu diplomové práce zabývající se exekučním právem je jednak jeho využitelnost a potřebnost do budoucna, dále i specifčnost tohoto oboru práva, jež existovalo již od dob římského práva.¹ V dnešní době se bohužel problematika exekucí týká čím dál tím většího počtu lidí, kteří (ačkoliv jsou s pojmem exekuce dobře obeznámeni) mnohdy neví, jak danou situaci řešit a jak a kdy uplatnit svá práva. V této práci jsem se zaměřila na okolnost způsobující nepřípustnost exekuce, která je dle mého názoru velmi důležitým důvodem pro zastavení exekuce,² ačkoliv mnoho povinných neví, co pod danou formulaci mohou dosadit. Mnohdy se tak stává, že podají návrh na zastavení exekuce s odkazem na špatné ustanovení nebo naopak jsou v situaci, jejímž obsahem není důvod pro zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. a) – g) OSŘ a proto nepodají návrh, ačkoliv by se mohlo právě jednat o okolnost, která způsobuje „nepřípustnost z jiných důvodů“ a jejich problémy týkající se exekucí by mohly skončit zastavením exekuce. Proto se domnívám, že je důležité objasnit některé z nejdůležitějších okolností způsobujících nepřípustnost exekuce z jiných důvodů a prozkoumat, zda zákonodárce při sestavování tohoto paragrafu naplnil princip ochrany a obrany povinného jako specifické zásady v exekučním řízení.

Při rozboru důvodu pro zastavení vymáhání judikované pohledávky pro nepřípustnost z jiných důvodů se budu věnovat exekučnímu řízení a jeho úpravě. Vede mě k tomu několik faktů. První z nich je ten, že v dnešní době se soudní výkon rozhodnutí skoro vůbec nevyužívá. I samotné znění § 251 OSŘ podporuje tento vývoj tím, že ukotvuje jen určité „exekuční tituly“, které mohou být uplatněny v soudním výkonu rozhodnutí. Druhým důvodem je zjednodušení, alespoň co se týče osoby oprávněné, která nemusí při exekučním řízení aktivně hledat finanční zdroje povinného, ze kterých by bylo možné čerpat. Nicméně i přes zmíněné skutečnosti nesmím opominout fakt, že exekuční řízení je s vykonávacím řízením velmi úzce spojeno. Některé instituty nejsou v EŘ vůbec upraveny, jak tomu je u předmětu této diplomové práce a to § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ, respektive EŘ neobsahuje obecný výčet důvodů pro zastavení exekuce jako tomu je v OSŘ. Ustanovení § 52 odst. 2 EŘ nám umožňuje přímou aplikaci tohoto paragrafu i na

¹ Ve třetí desce Zákona dvanácti desek bylo zakotveno

„1. Těm, kteří uznali svůj dluh a byli řádně odsouzeni, budiž dáno zákonných 30 dnů.

2. Teprve poté budiž vložena ruka. At' ho vede před soud.

3. Nesplní-li rozsudek a nezaručí-li se nikdo za něj na soudě, at' ho odvede s sebou, spoutá ho buď provazem, nebo okovy o váze 15 liber, ne těžšími, nebo pokud bude chtít, lehčími.

4. Jestliže chce, at' žije ze svého. Pokud nežije ze svého, at' ten, kdo ho drží v poutech, mu dává den libru mouky. Pokud chce, at' dává více.

5. Třetího trhového dne at' rozsekají na části. Useknou-li si více či méně, at' jim to neškodí.“

² Jeden ze způsobů skončení exekuce, kdy je exekuce ukončena před naplnění účelu exekuce a to uspokojení judikovaných nároků oprávněného.

exekuční řízení. V některých částech diplomové práce se věnuji i vykonávacímu řízení, z důvodů lepší přehlednosti, komparace i pro seznámení s prvky, na kterých se při vytváření EŘ stavělo.

Já osobně jsem si vybrala rozebírání ochrany a obrany povinného v intenzích § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ v exekučním řízení pro jeho zajímavost a uplatnění do budoucna. Cílem diplomové práce je rozebrat nejen aktuální úpravu, byť nebude vzhledem k omezenému rozsahu práce postihnuta v celé šíři, ale zaměřit se i na vývoj institutu zastavení exekuce pro nepřipustnost z jiných důvodů prostřednictvím dnes již neúčinných právních předpisů, aby bylo umožněno sledovat kořeny pro úpravu v českém právním systému. I tak se domnívám, že téma je zpracováno natolik, že v závěru práce mohu odpovědět na základní výzkumnou otázku, jež zní: *Je současná*

koncepte

§ 268 odst. 1. písm. h) OSŘ efektivním prostředkem k ochraně a obraně povinného?

Mezi metody, jež jsem použila při zpracování diplomové práce, patří metoda právní komparatistiky, a to komparatistiky historické, kterou je zde srovnání regulace současného OSŘ a právních úprav zabývajících se exekucemi či soudního výkonu rozhodnutí od 19. století, dále v částech zabývajících se důvodem pro zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ. Částečně byla aplikována i komparatistika právní mezi úpravou OSŘ a EŘ, ačkoliv tato technika je využita v menší míře. Nelze opomenout ani analýzu vč. gramatického a teologického výkladu právní normy, jež je klíčová pro druhou kapitolu. Při psaní diplomové práce je přistupováno k soudním rozhodnutím i právní úpravě velmi kriticky a v úsecích, ve kterých jsem to uvážila za vhodné, je zároveň navrženo, jak by měla vypadat změna rozhodnutí nebo příslušných částí právních předpisů.

Rozsah použitelných materiálů pro toto téma je široký. Ačkoliv je zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti v účinnosti více než deset let, a i za tu dobu byl nesčetněkrát novelizován, stále se a to především, co se týče důvodů pro zastavení exekuce pro nepřipustnost z jiných důvodů, opírá o ustanovení regulující danou problematiku z občanského soudního řádu. Při psaní této kvalifikační práce jsem právě ve většině případů vycházela z komentářů k OSŘ, které propojovaly dané pasáže s příslušným popisem použitelnosti pro exekuční řízení, nebo se na ně dle § 52 odst. 2 EŘ tyto náhledy vztahovaly. Knižní publikace šly ruku v ruce s nejdůležitějším a nejvyužívanějším zdrojem - s judikaturou. Prostřednictvím vývoje judikatury lze nejlépe poznat právní prostředí v různých časových obdobích a jejich pohledy na pojem „nepřipustnost z jiných důvodů“, nebo naopak, co pod § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ subsumovaly. Některá soudní rozhodnutí jsou sepsaná na takové úrovni, že je z nich čerpáno i při rozhodování některých exekučních sporů v dnešní době. Jediné období, ze kterého nebylo

uverejňeno mnoho judikatury, byl časový rámec mezi léty 1951 - 1963, za účinnosti zákona č. 142/1950 Sb., o řízení ve věcech občanskoprávních.

Tato diplomová práce se skládá ze čtyř kapitol. První kapitola pojednává o ochraně a obraně povinného a třetích osob v intencích práva na spravedlivý proces. Ze začátku se věnuji všeobecnému zakotvení práva na spravedlivý proces a s ním spjatých aspektů v českém právním řádu. Blíže se pak věnuji ochraně povinného, což se mi jeví jako důležité pro hlubší pochopení institutu zastavení exekuce. Postupně zde rozebírám přiměřenost a vhodnost způsobu exekuce, princip legality i rozsah exekuce, což jsou prvky, které by každá ochrana povinného měla splňovat. Každý tento aspekt posuzuji především ve vztahu k § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ. Tam, kde je to vhodné, aplikuji daný princip na případ zahrnující okolnosti způsobující nepřípustnost exekuce z jiných důvodů. V další části této kapitoly se zaměřuji na princip obrany povinného, jenž nerozvádím do úplných detailů. Jde spíše o obecné definování tohoto pojmu, neboť do obrany povinného zapadá právě možnost podat v zákonem stanovených případech návrh na zastavení exekuce, což je meritorní bod této diplomové práce.

Následující kapitola se zabývá historickým vývojem. Zde se zaměřuji na vývoj úpravy zastavení exekuce z jiných důvodů, nebo alespoň – v případech, kdy daný důvod v tehdejší úpravě neexistoval – na formulaci pojmu „nepřípustnost z jiných důvodů“. Tuto kapitolu jsem pojala vzhledem k úpravě na území České republiky, a proto jsem jako první podkapitolu uvedla formulaci důvodů k zastavení exekuce pro nepřípustnost od roku 1896 do roku 1950. Je zde uvedena úprava exekucí v tehdejší Československu a rozbor příslušných ustanovení i s komparací s nynější podobou § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ. Není zde opominuta ani dobová judikatura, která je uvedena v poznámkách pod čarou. Z této judikatury jsem vycházela a je možné ji vyhledat přes různé webové stránky shromažďující judikaturu československé republiky. Na tuto podkapitolu navazuje zákon, jenž nahradil přecházející právní úpravu, která měla své kořeny v Rakouském právním systému. Je jím zákon č. 142/1950 Sb., o řízení ve věcech občanskoprávních. Stejně jako v přecházející části této diplomové práce, i tento zákon podrobuji rozboru a hledám právní ukotvení, jenž by se alespoň vzdáleně podobalo institutu zastavení exekuce z jiných důvodů, a s tím spojeném vlivu na ochranu a obranu povinného. Postupně se tímto procesem dostanu až k současně platnému občanskému soudnímu řádu, v němž rozebírám jen významné novely, které ovlivnily podobu §268 odst. 1 písm. h) OSŘ tak, jak ho známe nyní. V závěru zmiňuji i zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, který významně ovlivnil způsob vymáhání judikované pohledávky v Českém právním řádu.

Třetí kapitola se již zaměřuje na současné pojetí důvodu pro zastavení exekuce pro nepřipustnost z jiných důvodů. Toto rozebírám jednak z obecného hlediska, tedy co pod tímto pojmem můžeme očekávat, ale také s přihlédnutím ke starší právní úpravě. Ta totiž výrazně ovlivnila některé postupy při zastavování exekucí. Zabývám se aktivní legitimací k podání návrhu na zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ, stejně tak i podmínkami k podání tohoto návrhu. Na tomto místě popisuji na čem je postavena nynější právní úprava, ale zároveň zde zmiňuji svůj názor i názory jiných předních odborníků na dané ustanovení, které dokládám judikaturou. V neposlední řadě rozebírám rozhodnutí o zastavení a všeobecný výklad §268 odst. 1 písm. h) OSŘ. Tuto pasáž jsem nepojala jako vše vystihující výklad tohoto ustanovení, neboť samotný rozbor tohoto paragrafu by byl náplní další samostatné diplomové práce, ale spíše jako stručný přehled okolností, které spadají pod pojem „nepřipustnost z jiných důvodů.“ V hojně míře jsem použila judikaturu, jež je přiřazena k - dle mého názoru - nejzajímavějším okolnostem, a proto si čtenář, pokud bude mít zájem rozvíjet své znalosti ohledně určitého důvodu (jež jsem nerozebrala v následující kapitole), může dané judikáty nastudovat. Jisté pasáže z těchto judikátů jsou velmi poučné, ale kvůli limitovanému rozsahu práce se nelze každému z nich věnovat. Kapitulu zakončuji podkapitolou impugnační spory a svojí úvahou nad širokým pojetím § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ.

Poslední kapitola se zabývá rozбором vybraných důvodů pro nepřipustnost exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ. Pro tuto část jsem vybrala tři oblasti, které mě při studování nejvíce zaujaly a které shledávám jako dobrou či špatnou ukázkou obrany a ochrany povinného. Těmito případy je problematika týkající se rozhodčích smluv (doložek), která výrazně ovlivnila obsah § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ i samotné zastavování exekucí, singulární a univerzální sukcese a započtení pohledávky. Singulární a univerzální sukcese dále rozdělují na sukcese, která nastala před zahájením exekuce a na sukcese po zahájení exekuce. Toto rozdělení se mi jeví jako nejvhodnější způsob pojetí této podkapitoly pro lepší znázornění rozdílů při uplatňování návrhu na zastavení exekuce

i z časového hlediska. Poslední podkapitolou před samotným závěrem této diplomové práce je započtení pohledávky jako důvod pro uplatnění § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ. Zprvu se jen ve stručnosti zabývám pojmem započtení a možnostmi uplatnění v exekučním řízení. Dále pak věnuji samotnému započtení pohledávky, a tomu, kdy se tato kompenzace stává okolností pro zastavení exekuce pro nepřipustnost z jiných důvodů a kdy je daná okolnost důvodem pro zastavení exekuce dle jiných ustanovení.

1. Ochrana a obrana povinného a třetích osob v intencích práva na spravedlivý proces

Exekuční řízení, stejně jako jakékoliv jiné řízení, kde se pojednává o právech a povinnostech subjektů, musí dodržovat určitá právem stanovená pravidla, principy a zásady. Jedním z nejdůležitějších práv, které je v současné praxi využíváno a na kterém musí každý demokraticky založený stát trvat, je právo na spravedlivý proces a z něho vyplývající právo na soudní ochranu.³

V českém právním systému můžeme právo na spravedlivý proces nalézt v čl. 36 odst. 1 Listiny⁴ v mezinárodních dokumentech, např. v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“).⁵

I když Úmluva právo na soudní ochranu charakterizuje zásadami nalézacího řízení a o výkonu rozhodnutí se výslovně nezmiňuje, odvozuje se její aplikace i na navazující exekuční řízení, což potvrdil ve svém nálezu i Ústavní soud: „Na exekuční řízení, resp. na každou z jeho dílčích fází, plně dopadají principy spravedlivého procesu, vyplývající zejména z hlavy páté Listiny základních práv a svobod. Oprávněný i povinný mají tedy i v tomto řízení přiměřeně obdobná práva jako účastníci jakéhokoliv jiného soudního řízení. Nesmí tedy dojít k tomu, aby měla jedna ze stran podstatnou výhodu vůči protistraně.“⁶

Za specifický projev práva na spravedlivý proces v exekučním řízení lze uvést princip nezávislosti a nestrannosti exekučního soudu a exekutora, princip rovnosti stran exekučního řízení, princip ochrany slabší strany exekučního řízení a princip procesní ekonomie exekučního řízení. Konkrétně princip ochrany slabší strany exekučního řízení (zejména vzhledem ke spotřebiteli) je vyvozován z judikatury Soudního dvora EU, neboť v českém právním systému není zatím pevně ukotven.

Kromě těchto derivátů práva na spravedlivý proces je exekuční proces provázen všeobecnými principy procesního práva, zvláštějmu principy pro jednotlivé způsoby exekuce a specifickými principy typickými pro toto stadium řízení. Posledně zmíněné se skládá ze zásady ochrany a obrany povinného a principu formalizace předpokladů výkonu rozhodnutí, které jsou společně brány jako příznačný charakterizační znak exekučního řízení.

³ Zajímavým článkem na téma soudní ochrany je: MACUR, Josef. Civilní proces a právo na soudní ochranu. *Právní rozhledy*, 1996, č. 2, s. 41.

⁴ Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku české republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁵ Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolu č. 3, 5 a 8, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 4. dubna 2007, sp. zn. II. ÚS 417/06.

Ačkoliv není zásada ochrany a obrany povinného v právním řádu explicitně zakotvena, odvozujeme ji z právní vědy, konkrétních exekučních ustanovení i judikatury. Je též bezesporu nedílnou součástí práva na soudní ochranu. Pro lepší vysvětlení dopadů této zásady bych její projevy rozdělila na zásadu ochrany povinného a jeho obranu.

1.1. Ochrana povinného

„Zákonná ochrana povinného v exekučním řízení spočívá zejména v tom, že exekuce může sloužit jen k uspokojení práva oprávněného, nesmí povinnému způsobit újmu ve větším rozsahu

a nesmí neúměrně snížit životní úroveň povinného.“⁷

Na tuto ochranu a její správnou aplikaci by měly dohlížet především orgány obdařené rozhodovací pravomocí, tedy exekutor a exekuční soud. Jsou povinni takto jednat ex officio. Praxe však dokládá jistou „nedbalost“ při posuzování exekučního návrhu a často k posuzování podmínek pro zahájení exekuce nedochází vůbec, což vyplývá i ze samotného znění § 253 odst. 1 OSŘ: „Výkon rozhodnutí nařídí předseda senátu, a to zpravidla bez slyšení povinného (...)“. Nebo § 253 odst. 2 OSŘ: „Předseda senátu nařídí jednání, jen považuje-li to za nutné (...)“. Zvrátit důsledky takto nařízené exekuce bývá mnohdy právě na povinném.⁸

Danou skutečnost bych ráda vysvětlila na příkladu, ačkoliv již předestírám, že k níže popsané situaci dochází jen zcela ve výjimečných situacích a soudy tuto náležitost přezkoumávají ex officio. Představme si tedy situaci, kdy byl na základě neplatné či neexistenční rozhodčí doložky/smlouvy vydán vykonatelný rozhodčí nále. Pokud soud správně aplikuje zásadu ochrany povinného, přezkoumá, po předložení návrhu na zahájení exekuce, zda byl rozhodce nadán pravomocí vydat rozhodčí nále (ad contrario to není proti zásadě presumpce správnosti exekučního titulu, jež dle J. Macura vyplývá z nepřezkoumávání exekučního titulu, nicméně z věcné stránky) a „přikáže“ exekutorovi zamítnout exekuci. Pokud ovšem tento krok neučiní a pověří exekutora vedením exekuce, je na povinném, aby využil svého práva obrany a podal návrh na zastavení řízení dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ.

Konkrétními projevy právně ochranné funkce exekučního řízení jsou:

- A) Přiměřenost a vhodnost způsobu exekuce
- B) Princip legality
- C) Rozsah exekuce

⁷ SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Exekuční řízení*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005, s. 36.

⁸ SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Exekuce*. Ostrava: Key Publishing, 2008, s. 78 – 82.

1.1.1. Přiměřenost a vhodnost způsobu exekuce

Pokud se jedná o aspekt přiměřenosti, resp. proporcionality způsobu exekuce, mluvíme zde

o přiměřenosti ke vztahu k peněžitému plnění, kde je více možností jak požadovanou pohledávku vymoci.

Pokud zde srovnáme úpravu v OSŘ, můžeme si všimnout menších rozdílů. Na základě OSŘ má oprávněný, jak to uvádí § 261 OSŘ, povinnost navrhnout jakým způsobem by měla být pohledávka provedena.⁹ Nicméně soud je oprávněn na základě § 264 OSŘ rozhodnout o jiném vhodnějším způsobu exekuce (vzhledem k nepoměru výše pohledávky oprávněného a ceny předmětu). Takovéto oprávnění by mohlo být bráno jako pojistka proti šikaně ze strany povinného, zároveň nelze přesáhnout meze rozsahu, které navrhl oprávněný, a jaké dle rozhodnutí stačí k uspokojení jeho nároku (263 OSŘ).

Naopak v EŘ již není povinnost oprávněného navrhnout způsob exekuce, místo toho je zcela na exekutorovi jakým způsobem si zvolí danou pohledávku vymáhat. Avšak i on musí dbát principu přiměřenosti, který je obsažen v druhé větě § 58 odst. 1 EŘ, který stanoví, že: „(...) zajistit majetek k provedení exekuce lze nejvýše v rozsahu bezpečně postačujícím k uhrazení vymáhané pohledávky, jejího příslušenství včetně příslušenství, které se pravděpodobně stane splatným po dobu trvání exekuce, pravděpodobných nákladů oprávněného a pravděpodobných nákladů exekuce.“

Další posílení principu přiměřenosti je stanoveno v § 58 odst. 2 EŘ, kde je uvedeno zákonem stanovené pořadí způsobů, kterými je možné vymáhat judikovaný nárok. Ačkoliv zároveň § 58 odst. 3 poskytuje možnost – pokud to oprávněný navrhne či alespoň souhlasí – nejednat v souladu s § 58 odst. 2 písm. a) – d), což samo o sobě, dle mého úsudku, degraduje smysl určení priorit u způsobů exekuce z odstavce 2.

Nevyužití principu přiměřenosti při stanovování jaký způsob exekuce bude nejvhodnější, jak pro uspokojení nároků oprávněného, tak i pro povinného, nás následně vede k možnosti použití

§ 268 odst. 1 písm. h OSŘ, který v dané chvíli (po nařízení exekuce zjevně nepřiměřené – např. prodej nemovitosti, ačkoliv daná výše peněžité exekuce může být uspokojena z bankovního účtu povinného) umožňuje zastavit nebo ve spojení s § 264 odst. 4 částečně zastavit exekuci.¹⁰

⁹ Vztahuje se na peněžité plnění.

¹⁰ LUKÉŠ, Ondřej. Přiměřenost exekuce nebo zánik vymahatelnosti práva?. *Právní rozhledy*, 2009, č. 15, s. 555-556. KURKA, Vladimír. *Přehled judikatury ve věcech výkonu rozhodnutí a exekuce*. Praha: ASPI, 2005. s. 251 – 252.

1.1.2. Princip legality

Exekuce je zásahem do – především finanční – právní sféry povinného. Ustanovení týkající se exekuce by měla být vyjádřeny co nejpřesněji, aby nedocházelo k různým interpretacím a hlavně, aby si strany byly jisté svými právy a povinnostmi. Exekuce může být tedy provedena jen způsoby a postupy taxativně uvedenými v OSŘ a EŘ, zároveň musí být respektovány i ostatní principy jako je přiměřenost, účelnost, vhodnost a rozsah exekuce. Je pro to otázkou, zda § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ naplňuje podmínku přesnosti respektive jasnosti formulace zákonných ustanovení.

„Výkon rozhodnutí je nepřipustný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.“ Svou formulací – na rozdíl od § 268 odst. 1 písm. a) – g) – taxativně nevyjadřuje jaké „jiné“ důvody by to měly být a povinný, ale i oprávněný, musí tudíž spoléhat na judikaturu a zavedenou právní praxi, která se ovšem během let mění.

Přiblížila bych danou myšlenku na příkladu. Neplatná rozhodčí doložka či smlouva zprvu nezakládala nemožnost rozhodce o daném sporu vydat rozhodčí nález. Žalovaný se mohl bránit podáním žaloby na zrušení rozhodčího nálezu.¹¹ Z toho vyplývá, že takový rozhodčí nález, pokud nebyl zrušen v řízení o žalobě na zrušení rozhodčího nálezu, byl vykonatelný, a tudíž mohl sloužit jako exekuční titul. Současná judikatura důsledky neplatnosti rozhodčí doložky/smlouvy pojímá jinak a nepřipouští daný rozhodčí nález jako exekuční titul, a došlo-li k exekuci, je to důvod pro nepřipustnost dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ.

1.1.3. Rozsah exekuce

Posledním atributem ochrany povinného je určení rozsahu exekuce. Nelze jej vykládat bez spojitosti s přiměřeností a vhodností exekuce. Jak již bylo naznačeno v bodě 1.1.1., meze rozsahu exekuce jsou jednak dány vykonatelným rozhodnutím, který je exekučním titulem, a také návrhem oprávněného. Exekuce nemůže být vykonána ohledně nároku, jenž nebyl v rozhodnutí soudu či jiného orgánu přiznán oprávněnému, i když by to oprávněný v návrhu žádal ad contrario. Ani soud či exekutor nemohou vést exekuci na nárok, který byl přiznán oprávněnému, ale ten jej v návrhu nevymáhá. Dalším aspektem je nutnost vrácení bezdůvodného obohacení povinnému, pokud bylo z exekuce vytěženo více, než povoluje zákonný rozsah exekuce. A posledním bodem, který bych u této podkapitoly ráda uvedla, je povinnost vést exekuci pouze na majetek povinného.

¹¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. října 2008, sp. zn. 20 Cdo 2857/2006. Viz také usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2010, sp. zn. 20 Cdo 3284/2008

Pokud je vedena exekuce na majetek třetí osoby a tato situace zároveň nespadá pod některou ze zákonných výjimek, které toto pravidlo má, znovu se zde otevírá prostor pro návrh na zastavení exekuce pro nepřipustnost dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ – např. prodej nemovitosti, u níž se zjistí, že není ve vlastnictví povinného.

Přes všechny zde zmíněné údaje nesmíme zapomenout na oprávněného, jehož zájmem je vymožení judikované pohledávky. Zákonná úprava by měla být nastavena tak, aby se oprávněnému takového plnění v plném rozsahu dostalo. Ochrana povinného tudíž neskýtá pouze jeden faktor, a to aby povinnému alespoň zůstaly minimální prostředky na zachování existenčního sociálního minima, ale také faktor ekonomický, který by měl zajistit ekonomickou aktivitu povinného na takové úrovni, aby mohl plně uspokojit judikované pohledávky oprávněného. To dokládá i výrok usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. února 2004, sp. zn. 20 Cdo 180/2003: „(...) princip ochrany povinného v exekučním řízení je logicky limitován tím, o co v tomto řízení jde; totiž vymoci (a nikoli naopak) plnění, jež bylo kvalifikovaně uloženo, resp. k plnění stanoveno (...)“.

1.2. Princip obrany povinného

Obrana povinného spočívá v aktivním jednání povinného,¹² tedy využívání zákonných prostředků, které nejsou, na rozdíl od principu ochrany povinného, k dispozici automaticky. Povinný může těchto prostředků využít jen za splnění jiných zákonem stanovených podmínek. Ve srovnání se samotnou ochranou byly a jsou tyto prostředky vždy v právních předpisech uvedeny (ačkoliv se jejich pojmenování mohlo v průběhu času měnit) a mohou sloužit jako nápravné prostředky proti nedodržování principu ochrany. Mohou být použity k odvrácení, příp. i předcházení, nepříznivých následků způsobených nařízením exekuce i jiných negativních aspektů exekuce. Pod princip právní obrany můžeme subsumovat zejména:¹³

- a) Právo odvolat se v zákonem stanovených případech
- b) Možnost podat v zákonem stanovených případech návrh na odklad exekuce
- c) Možnost podat v zákonem stanovených případech návrh na zastavení exekuce¹⁴

¹² Výjimkou z aktivního jednání je § 55 odst. 5 EŘ, kdy soud o zastavení exekuce může rozhodnout ex officio.

¹³ MÁLEK, Zdeněk, VOBOŘIL Jan. *Obrana proti exekucím aneb Jaké jsou možnosti, když se u dveří objeví exekutor* [online]. iure.org, 18. září 2015 [cit. 4. července 2016]. Dostupné na <<http://www.iure.org/14/89/obrana-proti-exekucim-aneb-jake-jsou-moznosti-kdyz-se-u-dveri-objevi-exekutor>>.

¹⁴ ŠTEVČEK, Marek. In ŠÍNOVÁ, Renáta, KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, Ingrid a kol. *Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 19.

Vzhledem k mnou vytyčené výzkumné otázce se v této práci nebudu zabývat body a) a b) a z bodu c) budu v následujících kapitolách rozebírat generální důvod pro nepřipustnost exekuce obsažený v § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ.

Všechny zmíněné instituty, spadající pod princip obrany a ochrany povinného, by měly být nastaveny tak efektivně, zřetelně a měl by k nim být umožněn přístup lidem, pro jejichž obranu práv byly vytvořeny tak, aby byl povinný (ale i třetí osoba, které se exekuční řízení dotýká) o právu na spravedlivý proces přesvědčen. Toto přesvědčení by mělo vyplývat jednak ze zákonné úpravy, jež umožňuje povinnému bránit své práva a také nařizuje exekučnímu soudu a soudnímu exekutorovi činit v mnohých případech ex officio ve prospěch povinného (např. pokud zjistí okolnost nepřipouštějící exekuci, tak ji i bez návrhu zastaví), tak i z dodržování procesních principů jako je nezávislost a nestrannost exekučního soudu a soudního exekutora.

Při uplatnění svých práv u příslušného orgánu má povinný nebo jiný účastník na řízení právo zpochybnit nepodjatost orgánu.¹⁵ I soudní exekutor, stejně jako soudce rozhodující v exekučním řízení, může být vyloučen z exekučního řízení, čímž se docílí toho, aby byl proces veden řádně a nebylo pochyby o jeho průběhu. Tyto subjekty mohou být vyloučeny především, pokud má účastník důvodné pochybnosti o soudcově či exekutorově poměru k věci, účastníkům i jejich zástupcům. „Důvodem pro vyloučení soudního exekutora však nejsou okolnosti, které spočívají v postupu exekutora v exekučním řízení“.¹⁶

Stejně tak je i exekutor povinen sdělit exekučnímu soudu, že jsou zde případné okolnosti odůvodňující jeho vyloučení z výkonu exekuce. Podobný princip platí i pro soudce exekučního soudu.

Právo na spravedlivý proces se při exekučním řízení neprojevuje jen zákonnými ustanoveními opravňující zastavení exekuce, pokud jsou tu okolnosti pro její nepřipustnost, ale jak už bylo zmíněno výše, rozsahem exekuce, principem legality, dodržování přiměřenosti a vhodnosti exekuce, právem se odvolat, jsou zde lhůty, aby nedocházelo k zbytečným průtahům v řízení,¹⁷ právem podat návrh na úplné či částečné zastavení exekuce, atd. Čímž, a nejen tím, se domnívám, že právní úprava práva na spravedlivý proces je v tomto druhu řízení nastavena správně.

¹⁵ Do 8 dnů od doručení vyznění o zahájení exekučního řízení

¹⁶ ŠTEVČEK, Marek. In ŠÍNOVÁ, Renáta, KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, Ingrid a kol. *Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 15.

¹⁷ Návrh na zastavení exekuce se má podat od 15 dní od zjištění okolnosti, podmiňující nepřipustnost exekuce. Ačkoliv tato lhůta je velmi diskutabilní. Dále je tu 30denní lhůta k „dobrovolnému“ plnění než se přejde k výkonu exekuce, ve které mimo to má povinný první možnost podat návrh na zastavení exekuce z důvodů, že již na počátku jsou zde okolnosti způsobující nepřipustnost exekuce.

2. Historický vývoj

2.1. Formulace důvodu k zastavení exekuce pro nepřipustnost od roku 1896 do roku 1950

Při vzniku Československa došlo k zachování kontinuity a recipování rakouského a uherského právního řádu. Stalo se tomu tak zákonem č. 11/1918 Sb. o zřízení samostatného státu Československého, který v čl. 2 stanoví: „Veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávají prozatím v platnosti“.¹⁸

Jelikož v přecházejícím období spadaly Čechy a Morava pod právní řád rakouských zemí a Slovensko bylo částí Uher, které měly vlastní právní řád a vlastní právní vývoj, dochází ihned za vzniku nového státu k právnímu dualismu. Ačkoliv je uherský právní řád aplikovaný na Slovensku jistě velice zajímavým tématem k diskuzi a rozboru vzhledem k úpravě exekučního řízení, v této kapitole se budu věnovat pouze právní úpravě institutu důvodů zrušení exekuce pro nepřipustnost platící na českém území.

Mezi zákony převzaté z rakouského práva byly samozřejmě i právní předpisy týkající se exekučního řízení. Lex specialis, upravující na našem území exekuční řízení od roku 1918, byl zákon č. 79/1896 ř.z., o řízení exekučním a zajišťovacím, který byl uvozen zákonem č. 78/1896 ř.z. o zavedení zákona o řízení exekučním a zajišťovacím. Subsidiárně byl již tenkrát užíván předchůdce současného OSŘ - zákon č. 113/1895 ř.z., civilní řád soudní. Občané Čech a Moravy se rakouskou úpravou museli řídit až do 31. 12. 1950. Za toto období prošel ŘEZ nemalým vývojem a byl několikrát upravován a novelizován, a to například zákony:

- č. 66/1925 Sb. o exekuci na výměnky,
- č. 23/1928 Sb., kterým se mění a doplňují některá ustanovení zákona o soudním řízení ve věcech občanských a o řízení exekučním (mimo jiné byl rozšířen okruh exekučních titulů i o vykonatelné notářské spisy),
- č. 130/1930 Sb., jenž se zabývá vykonatelností právoplatných rozhodnutí a opatření státních správních úřadů,
- č. 1/1933 Sb. o změně a doplnění některých předpisů o řízení exekučním a o trestním stíhání pletich při dražbách,
- č. 47/1947 Sb. o exekuci na pracovní příjem a příjmy postavené mu naroven

¹⁸ Zákon byl připraven narychlo Aloisem Rašínem v noci z 27. na 28. října 1918. Záměr vzniku zákona uvedl A. Rašín v jeho preambuli: „Aby byla zachována souvislost dosavadního právního řádu se stavem novým, aby nenastaly zmatky a upraven byl nerušený přechod k novému státnímu životu“.

ŘEZ uspořádává ve svých ustanoveních zrušení exekuce společně s omezením a odkladem v § 39 - 46 ŘEZ. Vedle toho jsou ovšem možné i zvláštní zrušovací důvody, které je možno použít, jak to píše ve své publikaci¹⁹ V. Hora „(..) při tom nebo onom jednotlivém exekučním prostředku.“

Pokud se ale jedná o všeobecné důvody pro zastavení/zrušení již nařízené exekuce – které dávají především oprávněnému (ale i třetí straně) možnost při splnění stanovených podmínek podat návrh na zrušení již nařízené exekuce (včetně všech doposud provedených exekučních úkonů) – tak k těm se vyjadřuje § 39 ŘEZ.

„Mimo případy v §§ 35, 36 a 37 uvedené, budiž exekuce zrušena a zároveň buďte zrušeny všechny exekuční úkony až dosud vykonané, jestliže (...)“. Dále je uvedeno několik podbodů, které se svým obsahem více či méně přibližují obsahovou náplní současné právní úpravě obsažené v OSŘ. Konkrétně podbodem 5 je formulován důvod, jenž je i svou jazykovou konstrukcí velmi blízký § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ: „Exekuce byla prohlášena za nepřijatelnou z jiných důvodů pravoplatným rozhodnutím.“

Již ze samotné formulace je vyvoditelné, že pokud je exekuce nepřijatelná z jiných důvodů, musí být nejprve za takovouto prohlášena pravoplatným rozhodnutím. K tomu se vážně i § 42 o odkladu (zastavení) exekuce, který umožňuje, po podání návrhu, exekuci odložit, pokud je zde podána žaloba z jiných důvodů: „...se vznesou některá ze žalob v §§ 35, 36 a 37 vyjmenovaných, žaluje se z jiných důvodů, aby exekuce prohlášena byla za nepřijatelnou (§ 39, č. 5), nebo se podají podle § 35, odstavec 2., námitky proti nároku u úřadu, od něhož byl vydán některý z exekučních titulů v § 1, č. 10 a 12 až 14 uvedených (...)“.

Dochází tedy k dvoufázovosti řízení, první musí být podána žaloba z jiných důvodů, a až na základě pravoplatného rozhodnutí může být podán návrh na zrušení exekuce.²⁰ Takový návrh může podat oprávněný, povinný i třetí strana, která je na řízení účastna. Pokud se jedná o návrhy podané povinným a třetí stranou, k projednání toho návrhu je zapotřebí nařídít ústní jednání k ověření jejich tvrzených skutečností. U samotného povinného to zapotřebí není, neboť pokud podal návrh, prokázal tím svoji vůli v exekuci dále nepokračovat, čímž exekuce ztratila svůj účel. Exekuce může být také zrušena ex officio.²¹

¹⁹ HORA, Václav. *Exekuční právo*. Praha: Právnické knihkupectví V. Linhart, 1938, s.60-61.

²⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 17. června 1925, sp. zn. Rv I 1017/25.

²¹ FIALA, Josef. *Historický vývoj některých procesních principů, zásad a institutů civilního procesu*. Praha: Univerzita Karlova, 1974. s. 48 – 63.

Pokud budeme porovnávat jazykovou stránku generálního důvodu pro nepřipustnost exekuce se současným OSŘ, dojdeme k názoru (pomineme-li nutnost podání žaloby z jiných důvodů), že je totožná.

Větší nesnáze je obsahové naplnění tohoto důvodu, kdy v zákoně není specifikováno, co by takový „jiný důvod“ měl znamenat (což má společné i se současnou úpravou). Povinný, ale svým způsobem i oprávněný, pokud se chce vyhnout jednání, které by způsobilo nepřipustnost exekuce, se musí obrátit na právní praxi a judikaturu.

V rozhodnutí Nejvyššího soudu²² se uvádí, že pod pojem „z jiných důvodů“ v § 39 č. 5 ŘEZ nespadá, že byla exekuce povolena na právo neexistující, nebo nezpeněžitě, tedy pro nedostatek povahy exekučních objektů. V tom se rozchází s nynější judikaturou, zejména pokud byla exekuce povolena na základě neexistujícího či neplatného exekučního titulu, je to důvod pro nepřipustnost exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ.

Pozitivně naopak ve svém rozhodnutí²³ Nejvyšší soud vymezuje jako „jiný důvod“ žalobu podnájemníka proti exekuci vyklizením vedené proti podpronajímátele. Důvodem je také nedoručení exekučního titulu.²⁴ Zajímavou ukázkou nepřipustnosti je i: „(...) Nabyli-li věřitel pro pohledávku zajištěnou již úvěrovou hypotékou i vnučeného zástavního práva na téže nemovitosti mimo pořadí úvěrové hypotéky, může dlužník tomu čelit i žalobou o nepřipustnost exekuce podle § 39 čís. 5 ex. ř.“²⁵

2.2. Formulace důvodu k zastavení exekuce pro nepřipustnost od roku 1951 do roku 1963

Důležitým krokem po nastoupení socialismu a také milníkem pro vývoj exekučního práva v Československu byl rok 1951. Prvního ledna tohoto roku nabyli účinnosti zákon unifikující předchozí právní úpravy - zákon č. 142/1950 sb., o řízení ve věcech občanskoprávních (občanský soudní řád, dále jen „OSŘ“). Nahradil tím zákony č. 79/1896 ř.z. a 113/1985 ř.z., vč. exekučního zákona a občanského soudního řádu na Slovensku. Potřeba nové právní úpravy vyplývala zejména z nutnosti sjednocení dvou právních řádů, které platily na území Československa, a každý z nich měl vlastní úpravu týkající se stejného předmětu. Exekuční řízení bylo obsaženo ve třetí části zákona, konkrétně v § 427 - 605.

²² Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 6. ledna 1944, sp. zn. R I 230/42.

²³ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 8. června 1928, sp. zn. Rv I 916/28.

²⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 20. ledna 1927, sp. zn. Rv I 1753/26.

²⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 20. prosince 1929, sp. zn. Rv II 200/29.

Nejdůležitější a nejzajímavější rozhodnutí v mezidobí od roku 1918 – 1934 lze taky najít v publikaci: HOZBA Antonín., JURÁŠEK, Stanislav. *Přehled rozhodnutí nejvyššího soudu ve věcech exekučních v letech 1918-1934*. Praha: A. Hobza, 1936. 488 s.

Obecné důvody pro zrušení exekuce můžeme nalézt v § 445 OSŘ, v němž není ani v jednom bodu výslovně uvedena formulace „nepřípustnost z jiných důvodů“. Nicméně § 445 odst. 1 písm. b) OSŘ pojednává o zrušení exekucí soudem: „(..) byla-li exekuce pravomocným rozhodnutím soudu prohlášena za nepřípustnou...“.

Dříve, než začnu přímo rozebírat tento důvod k zrušení exekuce jako prostředku k obraně povinného, chtěla bych poukázat i na § 445 odst. 1 písm. d) OSŘ. Exekuce bude zrušena: „(..) bylo-li pravomocně vyhověno námitkám proti exekuci (...)“.²⁶ Ustanovení obsahující námitky zde promítám proto, neboť v § 441 Námitky dlužníka proti exekuci v odst. 1 se uvádí: „Dlužník může vznést námitky proti exekuci, nastaly-li po vzniku exekučního titulu okolnosti, které způsobily zánik vymáhaného nároku nebo brání vymahatelnosti, anebo jsou-li tu jiné důvody, pro které je exekuce nepřípustná. Totéž platí, namítá-li se, že vymáhající věřitel nebo dlužník nejsou právními nástupci osoby uvedené v exekučním titulu.“. V tomto právním řádu tudíž existují dva druhy prostředků obrany povinného, které obsahují okolnosti způsobující nepřípustnost.

Pojem „jiné důvody“ jakoby zdánlivě přešel z předcházející právní úpravy, kde byl tento pojem přímo uveden v důvodech pro zrušení exekuce (v § 39 č. 5 EŘ), do námitek, jež smí využít pouze dlužník proti nařízení exekuce. Vyhoví-li soud takto podané námitce,²⁷ dle § 445 odst. 1 písm. d) ex officio exekuci zruší²⁸. Máme zde tedy jakousi dvoufázovost, kdy je nejprve potřeba podat námitky, a až skrz/po vyhovění námitek se může exekuce zrušit.

Přesuneme-li se zpět přímo k důvodu pro zrušení exekuce § 445 odst. 1 písm. b), je spojen s vágním pojmem „nepřípustnost“. Stejně tak jako u „jiných důvodů způsobujících nepřípustnost“ není nikde jasně řešeno, jaké případy svým obsahem naplňují nepřípustnost exekuce v obecné rovině. U námitek musely okolnosti, které způsobily zánik nároku nebo díky kterým nelze pohledávku vymáhat společně s jinými důvody, nastat po vzniku exekučního titulu a musely se uplatnit proti nařízení exekuce. Zde se o podmínce, že se dané okolnosti musely např. vyvinout až po nařízení exekuce, nemluví, a pro povinného je tento důvod nejméně jasným ustanovením z důvodů pro zrušení exekuce, z toho vyplývá, že je i nejméně jasným obranným prostředkem.

Změny nastaly i ohledně oprávněných osob, které mohly mít vliv na zrušení exekuce. V exekučním řádu z roku 1896 mohla podat návrh na zrušení pro nepřípustnost z jiných důvodů i třetí strana (pokud zde samozřejmě předtím bylo pravoplatné rozhodnutí o nepřípustnosti z jiných důvodů). V tomto zákoně se mluví pouze o „Soud zruší...“, není zde zmínka o návrhu

²⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé socialistické republiky ze dne 7. září 1960, sp. zn. Cp 119/60. Občanskoprávní kolegium Nejvyššího soudu č. EC 1016/54

²⁷ O námitkách rozhoduje senát.

²⁸ O zrušení exekuce, na rozdíl od řízení o námitkách, rozhoduje soudce.

na zrušení, předpokládá se tudíž, že se tomu tak dělo pouze ex officio.²⁹ I k využití institutu námitek (jehož oprávněnost vedla ke zrušení exekuce) byl oprávněn pouze dlužník. Třetí strana může do exekuce zasáhnout skrz žalobu o vyloučení věci z exekuce, čemuž se v následujících kapitolách nebudu nadále věnovat.

Z rozhodnutí Nejvyššího soudu³⁰ vyplývá, že důvodem pro uplatnění námitek obsahující jiný důvod nepřipustnosti může být započtení pohledávky. O samotné nepřipustnosti exekuce dle § 445 odst. 1 písm. b) OSŘ není ve sbírkách mnoho řečeno, opakujícím se problémem a oprávněným využitím tohoto ustanovení byla problematika snižování soudních poplatků s tím spojené omezené exekuce respekt. částečné zrušení na základě nepřipustnosti.³¹

Dle mých osobních úvah nebyla právní úprava OSŘ velmi zdařilou prací a ani judikatura a právní praxe, které by měly sloužit jako podpůrný prostředek v místech, kde je znění či vymezení nejasné, nespĺňují plně svoji úlohu. Povinný, ale i oprávněný, si mnohdy nemohl být zcela jistý výsledkem exekučního řízení. Obrana i ochrana v tehdejší právní prostředí pokulhávala.

2.3. Významné změny v současně platném OSŘ

Úprava Občanského soudního řádu z roku 1950 nebyla dlouho v účinnosti a po několika novelách byla nahrazena novým občanským soudním řádem, zákonem č. 99/1963 Sb., který je v pozměněném znění používán dodnes. Obsahuje všeobecnou úpravu civilního procesu a ve své části 5. (později přesunuto do části 6.) vymezuje výkon rozhodnutí (pojem, který nahradil název exekuce používaný v předchozích právních úpravách).

Ustanovení § 268 se v části 5. věnuje důvodům pro zastavení výkonu rozhodnutí (exekucí), kdy je pod písm. h) uvedeno původní znění zkoumaného obranného prostředku: „Výkon rozhodnutí byl soudem prohlášen za nepřipustný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.“

Prvotně bych se zaměřila na slovní spojení „byl soudem prohlášen...“, které bylo předmětem mnoha diskuzí v právní sféře po desítky let. V soudní praxi se objevovaly pochybnosti, zda lze zastavit výkon rozhodnutí na základě § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ již rozhodnutím, kterým byl výkon rozhodnutí prohlášen za nepřipustný, či zda brát toto rozhodnutí po nabytí právní moci jako pouhý podklad pro návrh na zastavení rozhodnutí (i podklad pro soud, který jednal ex officio).

²⁹ Ačkoliv nelze zabránit povinnému, aby dotýčný návrh podal.

³⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé socialistické republiky ze dne 5. dubna 1954, sp. zn. Cz 58/54.

³¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé socialistické republiky ze dne 22. ledna 1954, sp. zn. Cz 487/53.

Slovní znění uvedeného ustanovení („byl soudem prohlášen za nepřijatelný“) svědčí jednoznačně pro výklad, že zákon předpokládá dvě samostatná rozhodnutí, z nichž druhé, v němž soud výkon rozhodnutí zastaví, lze vydat teprve po právní moci usnesení, jímž byl výkon rozhodnutí prohlášen za nepřijatelný.³²

Tento výklad lze podpořit i úvahou Nejvyššího soudu České socialistické republiky,³³ který při řešení tehdejších významných otázek dotýkající se soudní praxe, nastínil, že se u dané problematiky nesmí zapomínat i na situace, kdy by výrok o zastavení soudního výkonu rozhodnutí, který je vykonatelný již před svou právní mocí³⁴ mohl svými účinky i předčasně zasáhnout do provádění výkonu rozhodnutí.

Proto nelze ani ospravedlnit argumenty vyzdvihující pozitivum rozhodování v jediné fázi - splnění požadavku rychlosti řízení. V celé problematice postupu při zastavení výkonu rozhodnutí nesmíme zapomenout, co je těžištěm úpravy ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ, což není procesní postup, ale zda v nastalé situaci existuje tzv. jiný důvod (odlišný od písm. a) – g), který by způsoboval nepřijatelnost výkonu rozhodnutí).

Osobně se přikláním k druhé skupině názorů, která dvoufázovému postupu vyčítá jeho neodůvodněnost a i nevhodnost z procesního hlediska, když by ostatně stačilo exekuci zastavit a její nepřijatelnost zahrnout do odůvodnění v rámci jednoho rozhodnutí.³⁵ Pro oba názorové směry lze, jak jsem už zde uvedla, najít logické argumenty. Ačkoliv samotné ustanovení o zastavení exekuce by zde mělo být hlavně jako prostředek obrany povinného proti nepřijatelnosti exekuce a jako takový prostředek by neměl zbytečně prodlužovat exekuci což dle mého mínění, dvoufázový postup umožňuje.

Pravomoc pro rozhodování o zastavení výkonu rozhodnutí na základě § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ je dána senátu, jak to plyne z ustanovení § 269 odst. 2, věty druhé OSŘ, a ačkoliv to v daném ustanovení není zmíněno, je vyvozována pravomoc senátu i pro rozhodování o nepřijatelnosti výkonu rozhodnutí. V některých případech se zde tedy nabízí možnost pro zjednodušení a zrychlení řízení, a to dotazem na oprávněného, zdali nenavrhuje zastavení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. c) OSŘ.

³² Stanovisko bývalého Nejvyššího soudu ze dne 18. února. 1981 sp. zn. Cpj 169/64, s. 344-345.

³³ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. R 21/1981, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu ČR, s. 189.

³⁴ Ustanovení § 171 odst. 2 OSŘ.

³⁵ KINDL, Milan, ŠÍMA, Alexandr, DAVID, Ondřej. *Občanské právo procesní*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, s. 338.

Senát měl tuto pravomoc až do novely č. 133/1982, kdy odst. 2 byl zcela vypuštěn. Na důvod pro zastavení rozhodnutí dle písm. h) se vztahovala obecná formulace odst. 1: „*Nariženyj výkon rozhodnutí zastaví předseda senátu na návrh nebo i bez návrhu.*“

Zrušení dvoufázovosti nastalo až po účinnosti novely č. 30/2000 Sb., čímž byla do českého právního systému uvedena jednofázovost postupu při uplatňování návrhu na zastavení exekuce pro nepřipustnosti exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ a nebyl ponechán prostor pro různé výklady soudů. V důvodové zprávě k této novele tuto změnu vysvětlují následovně: „Dosavadní znění § 268 odst. 1 písm. h) navozuje výklad, že výkon rozhodnutí může být zastaven až poté, co byl pravomocným usnesením prohlášen za nepřipustný. Protože jde o nadbytečnou dvoufázovost řízení, navrhuje se v zájmu zrychlení rozhodování o zastavení výkonu rozhodnutí její zrušení. Nepřipustnost výkonu rozhodnutí bude podle navrhované úpravy bez vydání zvláštního předchozího rozhodnutí důvodem pro zastavení výkonu rozhodnutí.“³⁶

Dnes je tedy jediným rozhodnutím soudu/exekutora to, kterým soud/exekutor exekuci zastavuje.

2.4. Exekuční řád – zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti

Rok 2001 byl pro český právní řád, co se týče vynutitelnosti práva, rokem změn a nových možností. Vznikla zde dvojkolejnost vymáhání již judikované pohledávky. Jako základním právním předpisem pro výkon rozhodnutí je stále OSŘ, EŘ je koncipován jako speciální právní úprava. Právní úprava v něm obsažená není komplexní. Proto se pro řízení vedená podle EŘ využije subsidiárně OSŘ.

Ustanovení § 52 odst. 2 EŘ umožňuje použití § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ a pro povinného se z hlediska využití tohoto obranných prostředků mnoho nezměnilo. Tato úprava je vstřícným krokem k oprávněným, kteří si mohou vybrat, jaká cesta je při vymáhání jejich nároků pro ně schůdnější. Nutno dodat, že EŘ vyžaduje, co se týče požadavků na oprávněného, menší součinnost při nařizování exekuce než je tomu v OSŘ.

Na závěr této kapitoly bych chtěla zmínit, že tato právní úprava byla inspirována slovenským předpisem, a to zákonem Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z.z., o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) ve znění a doplnění dalších zákonoch.

³⁶ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony ze dne 16. června 1999, bod č. 373.

3. Nepřípustnost exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ

3. 1. Obecný rámec zastavení exekuce

Zastavení vymáhání přiznaného (judikovaného) práva je jeden ze tří způsobů ukončení exekuce. Před novelou č. 396/2012 Sb. se jednalo o jeden z prostředků³⁷ ochrany případně i obrany povinného, který byl použitelný po nařízení výkonu exekuce za předpokladu, že zde byly podmínky pro nepřípustnost exekuce. Nutností bylo také odlišení od zastavení exekučního řízení, k němuž docházelo před nařízením exekuce, kdy soud zkoumal, zda jsou dány všechny podmínky pro takové rozhodnutí.³⁸ Docházelo k němu na základě vadného exekučního návrhu nebo neexistence některých podmínek řízení, které jsou zapotřebí k naplnění zákonných požadavků.³⁹ Takovými vadami mohla být nesrozumitelnost, neurčitost návrhu nebo chybějící exekuční titul.⁴⁰ Dále mezi tyto důvody patřily některé nedostatky procesních podmínek (jež nebyly dány od počátku, případně posléze odpadly), tedy např. překážka litispendence,⁴¹ rei iudicatae⁴² nebo nedostatek procesní způsobilosti a další.

Současná právní úprava již fáze před nařízením a po nařízení nerozlišuje a hlavní⁴³ obranu povinného (pokud to tak mohu klasifikovat) koncentruje do podání návrhu na zastavení exekuce. Povinný má první možnost podat návrh na zastavení exekuce v intencích § 46 odst. 6 EŘ⁴⁴ na základě skutečností, které tu byly již v době doručení vyrozumění o zahájení exekuce, pozdější návrh na zastavení exekuce by měl být odůvodněn skutečnostmi, které nastaly v průběhu exekuce dle § 55.

³⁷ Tato novela zrušila odvolání proti usnesení o nařízení exekuce, které původně zakotvoval § 44 EŘ.

³⁸ KORBEL, František, PRUDÍKOVÁ, Dana. Velké změny exekučního práva od 1. ledna 2013. *Právní rozhledy*, 2013, č. 1, s. 1.

GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce v současné právní praxi*. 3. vydání. Praha: Linde, 2000. 414 s.

³⁹ KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: (exekuční řád)*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 200.

⁴⁰ SCHELLEOVÁ, Ilona, LAMKA Roman. *Exekuce v zrcadle právních předpisů (III. Soudní exekutoři a jejich exekuční činnost)*. Ostrava: Key Publishing, 2007. s. 33 – 35.

⁴¹ Podle judikatury se ve vykonávacím řízení považuje za tutéž věc výkon uplatňovaný týmiž účastníky pro stejnou pohledávku, pokud předchozí návrh na nařízení výkonu rozhodnutí nebyl dosud pravomocně vyřízen (např. R 21/1981, s. 153). Zde je třeba upozornit na to, že v exekučním řízení je rozhodující vydání exekučního příkazu, a to podle § 47 odst. 2 EŘ. Podle tohoto ustanovení má totiž exekuční příkaz účinky nařízení výkonu rozhodnutí podle OSŘ, přičemž toto potvrzuje i judikatura, např. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. září 2003, sp. zn. 20 Cdo 1751/2002.

⁴² Avšak platí, že zastavení výkonu rozhodnutí či zamítnutí návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí překážku věci rozhodnuté nepředstavují a je možné podat návrh znovu.

KURKA, Vladimír. *Přehled judikatury ve věcech výkonu rozhodnutí a exekuce*. Praha: ASPI, 2005. s. 253 – 255.

⁴³ Jako další prostředky k obraně povinného mohou být – námitka podjatosti soudního exekutora dle § 29 EŘ, návrh na odklad exekuce dle § 54 EŘ

⁴⁴ Od doručení vyrozumění o zahájení exekuce začíná běžet 30denní lhůta k „dobrovolnému plnění“ nebo k podání návrhu na zastavení exekuce.

Při zastavení exekuce dochází k situaci, kdy je exekuce ukončena ve fázi před vymožením uložené povinnosti a není tak naplněna funkce exekučního řízení – uspokojení nároků oprávněného. Jeho výsledkem je zákaz pokračování ve vymáhání nároku, avšak dosud vykonané úkony zůstávají v platnosti⁴⁵ a neruší se jím podklad k zahájení exekuce tj. exekuční titul.⁴⁶

Což potvrzuje i úryvek z publikace Civilní proces a organizace soudnictví: „Usnesením o zastavení výkonu rozhodnutí se neruší jím vykonávané rozhodnutí, tedy titul, a zpravidla se neruší ani již vydaná rozhodnutí v jejím dosavadním průběhu. Důsledkem vydání usnesení o zastavení výkonu rozhodnutí je okolnost, že tímto okamžikem jeho další provádění ustává a nepokračuje se v něm.“⁴⁷

Uvedené samozřejmě platí tehdy, byla-li exekuce zastavena zcela. Došlo-li k zastavení exekuce jen zčásti, nepokračuje se dále v nuceném vymáhání splnění povinnosti jen v takovém rozsahu, v jakém o tom bylo soudem rozhodnuto.⁴⁸

Pokud má exekuční návrh vady,⁴⁹ jež nejsou opraveny, popřípadě doplněn exekuční titul do stanovené lhůty, exekuční návrh se odmítne na základě § 39 EŘ.⁵⁰

Právní úprava zastavení je v obou právních předpisech OSŘ a EŘ velmi podobná, můžeme však nalézt rozdíly. EŘ výslovně neobsahuje důvody pro zastavení exekuce jak je tomu v OSŘ, nicméně na základě § 52 odst. 1 EŘ vyvozujeme použitelnost § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ i na zastavení exekuce. Samozřejmě i zbylé důvody jsou aplikovatelné na exekuční řízení, přesto úprava EŘ zavádí další – odlišné – důvody pro zastavení exekuce, než ty, které vyžadují odlišný postup ve vazbě na institut upuštění od provedení exekuce, který se v OSŘ nevyskytuje. Zastavení exekuce není vázáno jen na § 268 odst. 1 OSŘ. Důvody pro skončení exekuce před vymožením judikované pohledávky vycházejí, jak z jiných ustanovení OSŘ, tak z jiných zákonů.⁵¹

⁴⁵ Možnost nápravy změny právního stavu je možná v občanskoprávním řízení - MACUR, Josef. *Kurs občanského práva procesního – Exekuční právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1998, s. 100.

⁴⁶ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006, s. 154.

⁴⁷ STAVINHOVÁ, Jaruška, HLAVSA, Petr. *Civilní proces a organizace soudnictví*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Doplněk, 2003, s. 504.

⁴⁸ KRBEK, Pavel. In BUREŠ, Jaroslav, DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád I, II. Komentář*. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 2237.

⁴⁹ Např. nesrozumitelnost, neurčitost návrhu.

⁵⁰ KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: (exekuční řád): Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2007. s. 115.

⁵¹ PEJŠEK, Vít. Exekuce – nástroj vymáhání pohledávek. *Právní rádce*, 2003, č. 8, s. 10-13.

GROSSOVÁ, Marie. Exekuce. *Právo a podnikání*, 1995, č. 2. s. 11.

3.2. Aktivní legitimace k podání návrhu dle §268 odst. 1 písm. h) OSŘ a další postup

3.2.1. Aktivní legitimace k podání návrhu na zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ

Zastavit exekuci lze na návrh, ale i bez návrhu. Pokud se prvně zaměříme na zastavení exekuce na návrh, tak o tom, kdo je aktivně legitimován k podání takového návrhu, se zmiňuje § 55 odst. 1 EŘ, který za takto legitimovaného uvádí povinného. Druhým ustanovením, ze kterého lze vyvodit aktivní legitimaci k podání návrhu na zastavení exekuce je § 55a: „Soud exekuci na návrh účastníků nezastaví (...)“. Ve spojitosti s § 36 EŘ víme, že účastníky exekučního řízení jsou oprávněný, povinný a za určitých okolností i manžel povinného.⁵²

Na rozdíl od úpravy v OSŘ v § 269 odst. 1 kde se uvádí, že o zastavení výkonu rozhodnutí rozhodne soud na základě návrhu nebo bez návrhu, aniž by blíže specifikoval kdo je k podání takového návrhu oprávněn. Účastníci ve vykonávacím řízení jsou totožní s těmi v exekučním řízení.⁵³

V neposlední řadě mohou být aktivně legitimovanými k podání návrhu na zastavení exekuce i jiné osoby, u kterých to stanoví zákon.⁵⁴

Co se týče rozhodování bez návrhu, takto může činit exekuční soud povinného a exekutor.⁵⁵ Věcně příslušným exekučním soudem je okresní soud a jeho místní příslušnost je určována obecně dle místa trvalého pobytu fyzické osoby nebo dle sídla právnické osoby, ostatní specifické varianty určování místní příslušnosti exekučního soudu jsou upraveny v § 45 EŘ.⁵⁶

3.2.2. Podmínky podání návrhu na zastavení exekuce z důvodu § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ

Návrh na zastavení exekuce se podává u exekutora, který exekuci vede, jak to uvádí § 55 odst. 1 věta druhá EŘ. Tento postup byl zaveden až tzv. listopadovou novelou EŘ,⁵⁷ která, dle

⁵² SCHELLEOVÁ, Ilona.: *Exekuce v zrcadle právních předpisů (I. Průběh exekučního řízení)*. Ostrava: Key Publishing, 2007. s. 14.

KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: (exekuční řád): Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 113 – 130.

⁵³ LOJDOVÁ, Evelyn. *K problematice zastavení výkonu rozhodnutí dle o.s.ř.* [online]. epravo.cz, 10. září 2009 [cit. 4. července 2016]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/k-problematice-zastaveni-vykonu-rozhodnuti-dle-osr-55534.html>>.

⁵⁴ Např. na základě § 290 odst. 1 OSŘ je jím plátce mzdy.

⁵⁵ VESELÝ, Jan. *Aplikace exekučního řádu z pohledu soudního exekutora*. *Právní rozhledy*, 2002, č. 5, s. 208-215.

⁵⁶ KUČERA, Zdeněk. In KASÍKOVÁ Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 284 – 286.

⁵⁷ Zákon č. 286/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

HULÁN, Petr. *K některým změnám exekučního řádu* [online]. e-advokacie.cz, 20. září 2010 [cit. 4. července 2016]. Dostupné na <<http://www.e-advokacie.cz/cs/clanky/k-nekterym-zmenam-exekucniho-radu>>.

mého názoru, výrazně odlehčila a zefektivnila činnost exekučních soudů,⁵⁸ a jak vyplývá i z důvodové zprávy k tzv. listopadové novele, exekutor je subjekt, který je v přímém styku s prováděnou exekucí. Může tedy účinněji posoudit návrh na zastavení exekuce, což i pro povinného nese pozitiva v podobě zrychlení skončení exekuce. Ve srovnání s úpravou řízení dle OSŘ se návrh na zastavení výkonu rozhodnutí podává k soudu, jenž daný výkon vymáhá.⁵⁹

EŘ v odst. 1 a 2 § 55 stanovuje podmínky návrhu na zastavení exekuce, na rozdíl od OSŘ, který takové podmínky definován nemá. Nařizuje povinnému, aby návrh podal do 15 dnů ode dne, kdy se dozvěděl o důvodech zastavení exekuce. Tato lhůta je dosti diskutabilní hned z několika úhlů pohledu.

Prvním z nich je ten, že ustanovení § 268 odst. 1 OSŘ (které je nejvyužívanějším ustanovením k zastavení exekuce) v sobě nese velmi závažné okolnosti pro nepřijatelnost exekuce. Pokud je naplněn jeden z těchto důvodů a povinný nepodá v zákonem uvedené lhůtě návrh, nemůže k „nápravě nepřijatelnosti exekuce v žádném případě dojít uplynutím prekluzivní lhůty.“⁶⁰

Za druhé, (musím upozornit, že následující závěry vycházejí z usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. července 2011, sp. zn. 14 Co 264/2011), vzhledem k § 55 odst. 4 EŘ, pokud povinný podá návrh až po uplynutí 15 dnů od zjištění skutečností rozhodných pro zastavení exekuce exekutorovi, jsou zde dvě možnosti následného jednání. Exekutor sice není oprávněn rozhodnout o opožděnosti návrhu, pakliže však s opožděným návrhem souhlasí oprávněný, exekuci zastaví. A druhá možnost, pokud s tím oprávněný nesouhlasí, je povinností exekutora daný opožděný návrh postoupit exekučnímu soudu. Ztotožní-li se exekuční soud s daným odůvodněním návrhu, může exekuční soud jednat dle § 55 odst. 5 a exekuci stejně zastavit i bez návrhu.

Toto rozhodnutí je v rozporu s § 55 odst. 2 EŘ, kdy exekutor opožděný návrh odmítne. I za předpokladu, že usnesení Městského soudu v Praze bylo ojedinělé rozhodnutí, které právní praxe nepotvrzuje, stále je tu diskutabilnost úpravy i vzhledem k tomu, že proti usnesení o odmítnutí návrhu se může povinný odvolat. Pokud je zde odvolání proti usnesení o odmítnutí návrhu, musí exekutor předat exekuční spis i s opožděným návrhem exekutorskému soudu. Za předpokladu, že se exekutorský soud ztotožní s předkládanými tvrzeními, může zastavit exekuci i ex officio.

Je otázkou, zda zákonná úprava v § 55 odst. 2 EŘ opravňující exekutora odmítnout opožděný návrh na zastavení exekuce není odepřením spravedlnosti. Osobně bych opožděnost

⁵⁸ KASÍKOVÁ, Martina. Exekuce u soudu prvního stupně. *Právní rádce*, 2003, č. 6, s. 14-19.

⁵⁹ Není-li stanoveno jinak, návrh se podává k obecnému soudu povinného.

⁶⁰ HLAVSA, Petr, DÁVID, Radovan, KOJAN, Michal. *Exekuční řád a zákon č.119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případ souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, poznámkové vydání s judikaturou podle stavu k 1.9.2013*. Praha: Leges, 2013. s. 112.

návrhu za daných okolností nepovažovala za tak závažnou skutečnost odůvodňující odmítnutí návrhu a z právní úpravy bych ji zcela vynechala, respektive lépe řečeno, nespojovala bych s nedodržením lhůty negativní důsledky pro povinného. Nutno připomenout, že nikdo jiný kromě povinného není z časového hlediska omezován.

Jestliže existuje možnost zastavit exekuci i bez návrhu, který by měla sloužit především jako prostředek obrany povinného, nemělo by se jeho postavení stěžovat určením lhůty k podávání návrhu na zastavení, jež by mělo sloužit především jako prostředek obrany povinného.

Zákonem č. 396/2012 sb. bylo do EŘ doplněno, že návrh na zastavení exekuce musí být zdůvodněný a musí obsahovat i listiny prokazující v návrhu uvedená tvrzení. Byl-li podán takový návrh, exekutor má lhůtu 15 dní od doručení návrhu na zastavení exekuce, aby vyzval účastníky (hlavně oprávněného) k vyjádření, zda se zastavením souhlasí, a nesouhlasí-li, aby se k návrhu vyjádřily a předložily listinné důkazy.

Za důležité rozhodnutí ohledně podání návrhu na zastavení exekuce bych zmínila usnesení NS,⁶¹ které řeší případy opětovného podávání. NS rozebíral kauzu, kdy stejná osoba podala opětovně návrh na zastavení exekuce (po té co o přechozím návrhu bylo pravomocně rozhodnuto) a odůvodnila jej stejnými skutkovými tvrzeními jako v přecházejícím návrhu. Za těchto okolností brání projednání nového návrhu překážka věci rozsouzené, v důsledku čehož je řízení pro neodstranitelný nedostatek podmínky řízení nutno zastavit.

3.2.3. Rozhodnutí o zastavení

V exekučním řízení je obecně pravomoc zastavit exekuci svěřena exekutorovi. On vyrozumívá účastníky o návrhu na zastavení exekuce. Pokud účastníci s návrhem souhlasí, exekutor návrhu ve lhůtě 30 dní vyhoví a exekuci zastaví. Exekuční soud činí rozhodnutí o zastavení exekuce jen v některých případech. Mezi takové případy spadá nesouhlas oprávněného s návrhem na zastavení exekuce. Za takovýchto podmínek nesmí o návrhu exekutor sám rozhodnout, neboť má pravomoc rozhodovat jen v případech, kdy není mezi účastníky spor.

V daném případě musí exekutor postoupit návrh na zastavení exekuce společně s exekučním spisem a stanovisky účastníků k návrhu na zastavení exekuce exekučnímu soudu, který má pravomoc o vzniklém sporu rozhodnout. Exekuční soud však nemusí rozhodovat jen sporné návrhy na zastavení exekucí, sám je oprávněn o zastavení exekuce rozhodnout i bez návrhu, pokud zjistí okolnosti, které činí exekuci nepřijatelnou. V takových případech je

⁶¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. března 2006, sp. zn. 20 Cdo 2044/2005.

vhodným postupem kontaktovat exekutora, který je pověřený exekucí, zda již není exekuce zastavována z jeho podnětu.

Na rozdíl od exekučního řízení u soudního výkonu rozhodnutí určuje zastavení výkonu rozhodnutí výlučně soud. Rozhoduje zpravidla bez nařízení jednání, s jednáním pak pouze tam, kde je to nevyhnutelné. Ustanovení § 269 odst. 2 OSŘ ale jednání výslovně předpokládá u zastavovacích důvodů podle § 268 odst. 1 písm. g) a h) OSŘ. U těchto důvodů je pak možné rozhodnout bez jednání výhradně tehdy, jestliže tvrzení účastníků o těch skutečnostech, v nichž soud spatřuje důvod k zastavení, jsou shodná.⁶²

Soud o zastavení výkonu rozhodnutí rozhoduje formou usnesení. Rovněž exekutor o zastavení exekuce rozhoduje usnesením a po právní moci usnesení oznamuje zákonem stanoveným osobám sdělením podle § 46 odst. 7 EŘ skončení exekuce. Jestliže nebylo exekutorem nařízeno zastavení exekuce, musí o zastavení exekuce usnesením rozhodovat exekuční soud.⁶³ Usnesení o zastavení exekuce i výkonu rozhodnutí je okamžitě vykonatelné.⁶⁴

3.2.4. Zásady používané při rozhodování o návrhu

Při projednávání návrhu na zastavení exekuce dochází k aplikaci velké škály zásad, které zaručují právo na spravedlivý proces a jeho správné použití slouží k ochraně povinného i oprávněného.

Jedna z těchto zásad je zásada projednací, její využití předpokládá § 269 odst. 2. K aplikaci této zásady nedochází za předpokladu, že účastníci řízení jsou ve shodě a projednání návrhu není zapotřebí.⁶⁵

Pokud má exekuční řízení povahu řízení sporného, jsou s tím spjaty zásady veřejnosti, rovnosti účastníků, přimosti i hospodárnosti a v neposlední řadě i zásada dispoziční. Opakem je řízení nesporné, u kterého převládají zásady vyšetřovací a oficiality.

V exekučním řízení rozhoduje o daném návrhu exekuční soud nebo exekutor. Přičemž úkony soudu provádí předseda senátu, který má postavení samosoudce, z čehož vyplývá i fakt, že

⁶² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.1.2009, sp. zn. 20 Cdo 347/2007

⁶³ Jak bylo zmíněno již výše, exekutor může sám rozhodnout o exekuci bez návrhu pouze za předpokladu, že s daným postupem souhlasí oprávněný, zamítne-li takový postup, obrátí se exekutor na exekuční soud, který jedná dle § 55 odst. 5 EŘ

⁶⁴ GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce na peněžitá plnění v současné právní praxi*. 5 vydání. Praha: Linde, 2007. 603 s. LOJDOVÁ, Evelyn. *K problematice zastavení výkonu rozhodnutí dle o.s.ř.* [online]. epravo.cz, 10.září 2009 [cit. 4. července 2016]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/k-problematice-zastaveni-vykonu-rozhodnuti-dle-osr-55534.html>>.

⁶⁵ DRÁPAL, Ljubomír. In BUREŠ, Jaroslav, DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. II. díl*. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 1463.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. ledna 2009, sp. zn. 20 Cdo 347/2007

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. května 1997, sp.zn. 2 Cdon 162/96 ad contrario pokud jsou důvody pro zastavení exekuce sporné usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 2004, sp.zn. 20 Cdo 1329/2003

je řízení ovládáno zásadou rozhodování samosoudcem. To platí i pro exekutora, jenž má stejnou pravomoc jako samosoudec.

Zásada volného hodnocení důkazů se uplatňuje za předpokladu, že je potřeba některé skutečnosti dokázat – např. návrh za zastavení exekuce musí být zdůvodněný a součástí daného návrhu musí být i listiny dokazující uvedená tvrzení. Typické využití je u tzv. incidenčního řízení, pod které spadá impugnační řízení, týkající se § 268. odst. 1 písm. h) OSŘ.⁶⁶

3.3. Všeobecný výklad § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ

„Výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže výkon rozhodnutí je nepřipustný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.“

Poslední důvod pro zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ obsahuje generální důvod pro nepřipustnost exekuce. Stal se specifickým důvodem díky rozmanitosti svého obsahu, jenž pojímá všechny alternativy nepřipustnosti vymáhání judikované pohledávky, které nebyly obsaženy v důvodech uvedených v § 268 odst. 1 písm. a) – g) OSŘ. Zákodárce tím pokrývá

i případy, které při normotvorbě nebyly zřejmé a s vyvíjejícími se společenskými vztahy ani předvídatelné. Na rozdíl od důvodů popsanych v § 268 odst. 1 písm. a) – g) OSŘ, v němž jsou konkrétní příčiny nepřipustnosti exekuce pozitivně vyčteny a specifikovány, tomu tak u tohoto generálního důvodu pro nepřipustnost není. Důvody spadající pod § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ tu mohly existovat již před zahájením exekuce např. v podobě nejrůznějších procesních nedostatků,⁶⁷ a zrovna tak se mohly objevit až v průběhu exekučního řízení. Níže uvádím několik situací, které způsobují nepřipustnost exekuce a které se pod § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ subsumují. Některým z nich se budu v následujících částech rozsáhleji věnovat.⁶⁸

Pod důvod podle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ mohou spadat případy týkající se:

1. promlčení práva⁶⁹
2. vad exekučního titulu (vyjímaje těch, které spadají pod § 268 odst. 1 písm. a) OSŘ)
3. postižení pohledávek, které jsou z exekuce vyloučeny:

⁶⁶SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Exekuce*. Ostrava : Key Publishing, 2008. s. 24 - 27 .

SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Exekuční řízení*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. s. 33 – 37.

KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In SVOBODA, Karel, ŠÍNOVÁ, Renáta, HAMUEĀKOVÁ, Klára a kol. *Civilní proces. Obecná část a sporné řízení*. Praha: C. H. Beck, 2014. s. 16 – 40.

⁶⁷ Nejvyšší soud ČR k tomu v rozhodnutí ze dne 28. července 2011, sp.zn. 20 Cdo 2227/2011, dodává, že ani případná právní moc usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nemůže zhojit vady, bránící provedení výkonu rozhodnutí, které existovali již v době jeho vydání. Takovým procesním nedostatek, pro které je možné zastavit výkon rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ je např. nedostatek pravomoci orgánu, který exekuční titul vydal (nebyla-li kupř. platně uzavřena rozhodčí smlouva).

⁶⁸ DRÁPAL, Ljubomír. In BUREŠ, Jaroslav, DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. díl. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 1463 - 1476.

⁶⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. ledna 2006, sp.zn. 20 Cdo 47/2006

- výkonu rozhodnutí prodejem nemovitosti, u něhož se zjistí, že nemovitost, na kterou je veden výkon, není ve vlastnictví povinného
4. nedostatku procesních podmínek:
 - nedostatku pravomoci soudu⁷⁰
 - nedostatku způsobilosti být účastníkem řízení
 - vydání exekučního titulu orgánem, který k vydání nebyl příslušný⁷¹
 5. okolností vzniklých při provádění exekuce:
 - dohody mezi oprávněným a povinným o nevymáhání svého práva, buď trvale, nebo po určitou dobu⁷²
 - případů, kdy oprávněný odmítne poskytnout součinnost při exekuci odebráním věci podle § 345 OSŘ⁷³
 - prodeje nemovitosti⁷⁴, který se stal zřejmě nevhodným poté, kdy podstatná část vymáhané pohledávky byla po právní moci usnesení o nařízení exekuce uspokojena mimo rámec exekuce
 6. výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy:
 - u něhož je postižen příjem, který je vyloučen z výkonu rozhodnutí
 - který byl nařízen v rozporu se zákonným způsobem
 - za předpokladu, že exekutor vydal exekuční příkaz na provedení exekuce srážkami ze mzdy manželky povinného⁷⁵
 7. určitého jednání povinného:
 - navržení zastavení exekuce od povinného na základě § 268 odst. 1 písm. c) OSŘ
 - započtení vzájemných pohledávek⁷⁶
 8. výkonu rozhodnutí nařízeným na základě neplatného rozhodčího nálezů, zapříčínující nezpůsobilost exekučního titulu
 9. zpochybnění dlužníka:
 - ohledně identifikace pohledávky vymáhané dle notářského (exekutorského) zápisu se svolením k vykonatelnosti

⁷⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. října 2000, sp.zn. 20 Cdo 2118/98

⁷¹ KURKA, Vladimír, DRÁPAL, Ljubomír. *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*. Praha: Linde, 2004., s. 389.

⁷² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. září 2005, sp.zn. 20 Cdo1962/2004

⁷³ DRÁPAL, Ljubomír. In BUREŠ, Jaroslav, DRÁPAL, Ljubomír .a kol., *Občanský soudní řád. Komentář. II. díl*. Praha: C. H. Beck ČR, 2006, s. 1473.

⁷⁴ SCHELLEOVÁ, Ilona. Exekuce prodejem movitých věcí a nemovitostí – Exekuce prodejem nemovitostí. *Právní praxe v podnikání*, 1997, č. 5, s. 8.

⁷⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. května 005, sp.zn. 20 Cdo 1642/2004,

⁷⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. dubna 2012, sp. zn. 20 Cdo 2160/2010

- že má povinnost uvedenou ve výkazu nedoplatků sestaveném na základě právního předpisu⁷⁷, nebo v notářském či exekutorském zápisu⁷⁸

A další:

- zjištění, že listina o přechodu práv a povinností podle § 256 OSŘ je obsahově nesprávná
- zjištění, že listina potvrzující splnění nebo zajištění vzájemného plnění oprávněného podle § 262 OSŘ je obsahově nesprávná
- zjištění, že oprávněný nemá na vymáhané plnění podle hmotného práva nárok, jestliže byl nařízen soudem výkon rozhodnutí dle notářského (exekutorského) zápisu se svolením k vykonatelnosti⁷⁹
- výkonu rozhodnutí pro nepeněžitě plnění, který byl nařízen způsobem neodpovídajícím povaze uložené povinnosti (§ 258 odst. 2 OSŘ)
- výkonu rozhodnutí vyklizením bytu, kdy má být vyklizena osoba, která užívá byt na základě vlastního užívacího práva
- výkonu rozhodnutí, které ukládá povinnost strpět užívání věci nebo v užívání nerušit, pokud povinný prokázal, že povinnost neporušil
- notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti (§ 274 písm. e), rovněž exekutorského zápisu se svolením k vykonatelnosti vydaného podle EŘ ve znění před novelou č. 396/2012 Sb., pokud byl na jeho základě nařízen výkon rozhodnutí, ačkoliv oprávněný nemá na vymáhané plnění podle hmotného práva nárok⁸⁰

nesplnění podmínky pro uznání rozhodčích nálezů vydaných v cizím státě (§ 38 až 40 RozŘ)⁸¹

Výstižně tuto problematiku shrnuje Nejvyšší soud: „...musí jít o takové okolnosti, pro které je další provádění exekuce způsobitelné založit kolizi s procesními zásadami (byť mohou mít podklad v právu hmotném), na nichž je exekuce jakožto procesní institut vybudována, anebo je protichůdné účelu, který se jím sleduje, totiž zajistit efektivní splnění povinnosti vyplývající z vykonávaného titulu. Z toho, že se žádá, aby exekuce byla nepřijatelná, plyne, že musí jít o okolnosti, které se v uvedených směrech vyznačují odpovídající relevancí, resp. působí intenzivně a v podstatné míře; přirozeným smyslem exekuce totiž je, aby byla provedena, nikoli zastavena. Tomu odpovídá

⁷⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. dubna 2005, sp.zn.20 Cdo 30/2005

⁷⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. dubna 2006, sp.zn. 20 Cdo 2618/2005

⁷⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. října 2000, sp.zn. 21 Cdo 267/2000

⁸⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. října 2000, sp.zn. 21 Cdo 267/2000

⁸¹ LEVÝ, Jiří. In SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013. s.937-952.

i míra ochrany, poskytovaná povinnému, která je (osobně) limitována též tím, že dobrovolně nesplnil to, co mu bylo autoritativním výrokem uloženo.”⁸²

3.4. Impugnační spory

Pokud se povinný cítí být dotčen vedením exekuce na svých právech z důvodu, který lze podřadit pod toto ustanovení, může podat impugnační „žalobu“. O žalobu v pravém slova smyslu totiž jít nemůže, spor povinného a oprávněného o přípustnosti či nepřípustnosti exekuce soud projedná v rámci exekučního řízení, nikoliv v novém nalézacím řízení. Toto pojmenování procesního úkonu nejspíš zůstalo ještě z dob dvoufázovosti návrhu na zastavení exekuce, kdy prvním krokem bylo prohlášení nepřípustnosti exekuce soudem a až následně na základě tohoto rozhodnutí se exekuce zastavila. Dle většinového názoru byla impugnační žaloba charakterizována jako procesní žaloba konstitutivní, která podstatně měnila dosavadní stav řízení a způsobovala, že v exekuci nešlo nadále pokračovat. Současně existovaly i další teoretická hlediska (jako je koncepce soudního rozhodnutí o impugnační žalobě), která vylučovala všechny další eventuální exekuce vedené na základě téhož exekučního titulu, a koncepcí impugnační žaloby jako negativní žaloby určovací.

Základem impugnačních sporů je ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ, kde jsou zahrnuty - jak už bylo uvedeno dříve - v té nejobecnější formě všechny případy nepřípustnosti exekuce,

o nichž nejsou speciální ustanovení. Jelikož namítnutí nepřípustnosti je v dispozici účastníků exekučního řízení, je k zahájení řízení o impugnační sporu vždy třeba návrhu povinného nebo třetí strany. Spor vzniká v okamžiku podání návrhu na zastavení exekuce, kdy se oprávněný vyjádří negativně k tomuto návrhu. Předmětem daného sporu mohou být jak otázky skutkové, tak otázky právní. Impugnační spory jsou díky široké škále obecnosti problematickým předmětem výkladu.⁸³

I soud, jak již bylo mnohokrát sděleno, má možnost (jestliže byl po zahájení exekuce zjištěn některý z důvodů jeho nepřípustnosti), zastavit exekuci usnesením na základě vlastního uvážení, v takovém případě ale nejde o spor.⁸⁴

Ve výroku usnesení se důvod nepřípustnosti exekuce neuvádí, nicméně všechny objasněné okolnosti i dedukce soudu musí být obsaženy v odůvodnění usnesení.⁸⁵ Je potřeba, aby

⁸² Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. září 2005, sp. zn. 20 Cdo 1962/2004

⁸³ FIALA, Josef. *Spory vznikající z podnětu výkonu rozhodnutí (exekuční spory)*. Praha: Univerzita Karlova, 1972., s. 103 – 104.

⁸⁴ FIALA, Josef. *Spory vznikající z podnětu výkonu rozhodnutí (exekuční spory)*. Praha: Univerzita Karlova, 1972. s. 110.

⁸⁵ DRÁPAL, Ljubomír. In BUREŠ, Jaroslav, DRÁPAL, Ljubomír .a kol., *Občanský soudní řád. Komentář. II. díl*. Praha: C. H. Beck ČR, 2006, s. 1466.

důvod nepřipustnosti exekuce měl takovou povahu a odpovídaly mu takové okolnosti, pro které by další provádění exekuce znamenalo střet s procesními zásadami, na nichž je exekuce vybudována, anebo by další provádění exekuce bylo proti účelu zajištění efektivního splnění povinnosti dané exekučním titulem.⁸⁶ Okolnosti, které zakládají nepřipustnost exekuce, musí působit určitou intenzitou a v podstatné míře, neboť prvotním smyslem této úpravy je provedení, nikoli zastavení exekuce. Tomu odpovídá i prostředek ochrany povinného, který je limitována tím, že povinný dobrovolně nesplnil to, co mu bylo autoritativním výrokem uloženo.⁸⁷

Exekuční řád úpravu incidenčních sporů (do kterých zapadají impugnační spory) neobsahuje. Na impugnační spory v exekučním řízení se tedy použijí subsidiárně ustanovení OSŘ.⁸⁸

3.5. Úvaha nad širokým pojetím § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ

Daných okolností způsobujících nepřipustnost z jiných důvodů je – jak můžete vidět z výpisu pouze některých z nich – mnoho a časem jich bude nejspíše přibývat. V tomto okamžiku vyvstává otázka, kde přesně by měla být postavena hranice mezi ochranou/obranou povinného a zájmy oprávněného. Na jedné straně zde máme povinného, jehož spor už byl vyřešen v nalézacím řízení. Z určitých důvodů, jež mi není oprávněno soudit, jemu nakázanou povinnost nesplnil a díky této skutečnosti na scénu vešlo exekuční řízení. Domnívám se, že tyto okolnosti bývají velmi často zapomínány. Z pohledu společnosti se z povinného mnohdy stává chudák, který vlastně nemůže za to, že je proti němu vedena exekuce a jakoby předcházející řízení, kde povinný mohl hájit své práva a bránit se proti žalobě, zmizelo, stalo se irelevantním. I přes skutečnost, že povinný mnohdy dvakrát nesplnil svou povinnost - první nesplnění povinnosti mělo za následek nalézací řízení, kvůli druhému nesplnění povinnosti bylo zahájeno vykonávací řízení - jsou mu v tomto řízení dány mnohé prostředky k obraně a ochraně. Na druhé straně tohoto sporu stojí oprávněný se svými zájmy, které vyžaduje naplnit po povinném.

Pokud oprávněný jedná podle práva, je pro něj důležité být si jistý svým postavením, jedná na základě určitého legitimního očekávání. Oprávněný vykoná vše, co je zapotřebí,

⁸⁶ srov. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 268 odst. 1 písm. a), b), c), d) a f)

⁸⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1932/2005, ze dne 16. března 2006, srov. též KURKA, Vladimír, DRÁPAL, Ljubomír. *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*. Praha: Linde, 2004., s. 387.

⁸⁸ WINTEROVÁ, Alena. Incidenční spory. *Bulletín advokacie*, 2003, č. 4, s. 12-17.

DVOŘÁK, Bohumil. *K úpravě opozičních sporů* [online]. *jinepravo.blogspot.cz*, 3. květen 2010 [cit. 4. července 2016]. Dostupné na <<http://jinepravo.blogspot.cz/2011/05/k-uprave-opozicnich-sporu-zrejme.html>>.

v prosazení svého nároku, nicméně nemůže stejně jako zákonodárce předpokládat všechny situace, které mohou spadat pod § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ. Může se dostat do situace, kdy uzavře podle platného práva smlouvu (nyní narážím na již zmiňovanou neplatnost rozhodčí smlouvy/doložky v bodě 1.1.2.), se kterou souhlasí i oprávněný. O nároku je rozhodnuto a přes všechny zmíněné kroky je exekuce zastavena díky okolnosti, která se uplynutím určité doby (ale před vymožením práva), změnila a nyní spadá pod § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ, neboť pod jiné důvody tento případ nelze podřadit (ty, se kterými se může oprávněný seznámit, a popřípadě se chybám, které mohou naplnit podstatu nepřipustnosti, vyhnout).

Ano, nepřipustnost exekuce je velmi závažnou „věcí“, díky které by neměla exekuce pokračovat, ale nejsou ty nejzávažnější body vztyčeny v předcházejících a) – g) ustanoveních? Je naprosto pochopitelné, že zákonodárce nemůže předvídat všechny případy a variace okolností, které mohou být závažnými vadami v řízení, avšak nejsem si jistá, jestli takto široce nastavený důvod není spíše k újmě exekuce.

Z různých zdrojů nabývám toho dojmu, že intenzita prostředku obrany a ochrany povinného neutichá, ale naopak se nalézají nové a nové právní kličky, které podvracejí účel exekučního řízení a výrazně stěžují vymáhání práv oprávněného.

4. Rozbor vybraných důvodů pro nepřipustnost exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ

4. 1. Problematika týkající se rozhodčích smluv (doložek)

Problematika rozhodčích smluv a doložek (dále jen „smluv“) nabyla na aktuálnosti po roce 2014. Tehdy bylo zveřejněno rozhodnutí, které ovlivnilo situaci týkající se neplatných rozhodčích smluv a s tím spjatého práva vymáhat na základě takto vadných nálezů přiznanou pohledávku

v exekučním řízení. Tímto rozhodnutím bylo usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu (dále také jako „NS“) ze dne 10. července 2013, sp. zn. 31 Cdo 958/2012.

Nejprve, pro lepší pochopení významu tohoto rozhodnutí pro obranu povinného, zrekapituluji právní i soudní názory až do vydání předmětného usnesení.

Vykonatelný rozhodčí nález je výstupem rozhodčího řízení. To se ovšem nemůže uskutečnit bez platné rozhodčí smlouvy. Ke zpochybnění pravomoci rozhodců věc projednat může dojít ve dvou rovinách - v rovině neplatnosti rozhodčí smlouvy, nebo v rovině neexistence rozhodčí smlouvy.

Co se týče důsledků vydání rozhodčího nálezu na základě neexistence smlouvy, nepanoval v právním prostředí rozpor. Za předpokladu, že byl vydán rozhodčí nález, aniž by existovala rozhodčí smlouva jako podklad pro rozhodčí řízení, nebyl takový nález způsobilým exekučním titulem a exekuce byla – a stále je – nepřipustná.⁸⁹ Nicméně šlo spíše o případy vzácnějšího charakteru - neexistence rozhodčí smlouvy způsobená zfalšováním podpisu jedné ze stran nebo nesplněním zákonných požadavků pro uzavření takové smlouvy.⁹⁰

Zjistí-li soud před pověřením exekutora provedením exekuce, že zde nebyla dána pravomoc rozhodce o daném sporu vydat rozhodčí nález, neboť nebyla uzavřena rozhodčí smlouva, dá exekutorovi pokyn k zamítnutí daného exekučního návrhu.⁹¹ Právně irelevantní je skutečnost, že neexistence rozhodčí smlouvy nebyla při rozhodčím řízení namítána.⁹² V této

⁸⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. srpna 2013, sp. zn. 20 Cdo 3755/2012

Viz též Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. července 2013, sp. zn. 31 Cdo 958/2012

⁹⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. října 2010, sp. zn. 29 Cdo 2636/2009

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. září 2011, sp. zn. 29 Cdo 3298/2011

KOLÁŘ, Petr. *Je rozhodčí nález v případě neexistující nebo neplatné rozhodčí smlouvy způsobilým exekučním titulem?* [online]. epravo.cz, 4. února 2016 [cit. 4. července 2016]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/je-rozhodci-nalez-v-pripade-neexistujici-nebo-neplatne-rozhodci-smlouvy-zpusobilym-exekucnim-titulem-100393.html>>.

⁹¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. srpna 2015, sp. zn. 26 Cdo 638/2015

⁹² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. září 2011, sp. zn. 20 Cdo 2982/2011

variantě byly správně dodrženy ochranné prvky povinného a ten nebyl nucen následně využít prostředků obrany.

Rozdílná je taková situace, kdy se nedostatek pravomoci rozhodce vydat rozhodčí nález zjistí až po pověření exekutora provedením exekuce. V tomto případě zde existuje důvod pro nepřipustnost exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ a exekuce se i bez návrhu zastaví.⁹³ Ačkoliv v dané chvíli je potřeba jednání povinného nebo soudu, aby byla exekuce zastavena, všechny strany byly se zaběhlou praxí seznámeny, a byla zde tudíž naplněna funkce legálního očekávání.

Opačnou stranou mince se postupem času ukázalo rozhodování o vlivu neplatnosti rozhodčí smlouvy na možnost vymahatelnosti přiznaného nároku v exekučním řízení. Nejvyšší soud prvně zastával názor, že pokud byla uzavřena rozhodčí smlouva, byť neplatně, stále je zde založena pravomoc rozhodce k vydání rozhodčího nálezu. Žalovaný by se mohl bránit, ale prostředkem k obraně jeho zájmů by bylo (pouze) podání žaloby na zrušení rozhodčího nálezu.⁹⁴ Z toho vyplývá, že takový rozhodčí nález, pokud nebyl zrušen v řízení o žalobě na zrušení rozhodčího nálezu, byl vykonatelný, a tudíž mohl sloužit jako exekuční titul. Důležité je sdělit, že při uzavírání takové smlouvy zde existovala vůle nechat rozhodnout spor rozhodcem. Daný postup byl legální a v souladu s judikaturou. Povinný i oprávněný měli stejné možnosti při uplatňování svého práva – a zejména oprávněný, po přiřknutí sporu na jeho stranu, byl v určitém legitimním očekávání. Postupným názorovým vývojem nakonec Nejvyšší soud přehodnotil svůj postoj k otázce neplatnosti rozhodčí smlouvy a jejího vlivu na exekuční řízení.

Dostáváme se k hlavnímu předmětu tohoto úseku diplomové práce, a to k výše zmíněnému usnesení NS. Toto usnesení se zabývalo otázkou, zda lze zvolit rozhodce ad hoc pro možný budoucí spor i pouhým odkazem na rozhodčí řád vydaný právnickou osobou, která není stálým rozhodčím soudem – a pokud ne, jaký to má vliv na probíhající i budoucí exekuční řízení. Při svém rozhodování NS zopakoval, jaký byl myšlenkový vývoj ohledně platnosti rozhodčích názorů. Nejprve NS ve svém rozhodnutí ze dne 31. července 2008, sp. zn. 32 Cdo 2282/2008 a následně

i Ústavní soud⁹⁵ zaujal postoj, že postup (zvolení si rozhodce ad hoc pro možný budoucí spor

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. září 2011, sp. zn. 20 Cdo 2985/2011

Viz též Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. října 2008, sp. zn. 20 Cdo 2857/2006

LISSE, Luděk. *K otázce rozhodčího řízení bez existence rozhodčí smlouvy*[online]. epravo.cz, 29.března 2011 [cit. 4. července 2016]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/k-otazce-rozhodciho-rizeni-bez-existence-rozhodci-smlouvy-72577.html>>.

⁹³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. září 2015, sp. zn. 26 Cdo 3210/2015

⁹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. října 2008, sp. zn. 20 Cdo 2857/2006

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2010, sp.zn 20 Cdo 3284/2008,

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. srpna 2011, sp. zn.: 20 Cdo 1854/2010

⁹⁵ Usnesení Ústavního soudu ze dne 6. října 2008, sp. zn. II. ÚS 2682/08

„ÚS odmítl ústavní stížnost proti shora uvedenému závěru Nejvyššího soudu se zdůvodněním, že je zcela konformní s judikaturou Ústavního soudu, týkající se ochrany autonomie vůle a svobody individuálního jednání.“ Publikováno v: MUŽIKÁŘ, Vladimír,

i odkazem na rozhodčí řád vydaný právníkem osobou, která není stálým rozhodčím soudem) je možný a v souladu s právním řádem. Postupně se však rozhodování soudů začalo měnit. NS uvážil, že pouhý odkaz na pravidla ohledně ustanovení rozhodců ad hoc, která nejsou součástí rozhodčí smlouvy a která na rozdíl od statutů stálých rozhodčích soudů nebyla uveřejněna v Obchodním věstníku, jsou přinejmenším neurčitá, což uvedl ve svém rozhodnutí soudu dne 21. ledna 2009, sp. zn. 32 Cdo 2312/2007. Průlomovým rozhodnutím v dané problematice bylo rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, který vyvodil názor, že daná rozhodčí smlouva je neplatná pro rozpor s § 39 zák. č. 40/1964 Sb. občanského zákoníku. Dne 28. května 2009 uvedl v usnesení se sp. zn. 12 Cmo 496/2008, že takto uzavřená rozhodčí smlouva naplňuje signifikantní znaky obcházení zákona a smlouva je neplatná. Tuto myšlenku nakonec přejal i NS usnesením velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 11. května 2011, sp. zn. 31 Cdo 1945/2010 (čímž se odchytil od dřívějšího názoru Nejvyššího soudu)⁹⁶ a následně ji i nepřímo potvrdil Ústavní soud.⁹⁷

Dříve platný postup se tudíž stal nelegálním. Rozhodčí smlouvy uzavřené způsobem uvedeným výše jsou neplatné.⁹⁸ NS se zabýval i vlivem této změny na exekuční řízení. Nejlépe jeho postoj shrnuje právní věta předmětného usnesení: „Byl-li rozhodce určen odkazem na „rozhodčí řád“ vydaný právníkem osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, pak rozhodčí nález není způsobilým exekučním titulem ve smyslu § 40 odst. 1 písm. c) exekučního řádu, podle něhož by mohla být nařízena exekuce, jelikož rozhodce určený na základě absolutně neplatné rozhodčí doložky (§ 39 obč. zák.) neměl k vydání rozhodčího nálezu podle zákona o rozhodčím řízení pravomoc. Byla-li již exekuce v takovém případě přesto nařízena a zjistí-li soud (dodatečně) nedostatek pravomoci orgánu, který exekuční titul vydal, je třeba exekuci v každém jejím stadiu pro nepřipustnost podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. zastavit.“⁹⁹

Vzniká zde tedy určitý časový rámec od rozhodnutí NS,¹⁰⁰ které stanoví, že výše popsany postup výběru rozhodce je v pořádku. Vývoj dále pokračuje přes rozhodnutí NS,¹⁰¹ ve kterém

MUZIKÁŘOVÁ, Andrea. *Praktické důsledky zastavení exekuce pro neplatnost rozhodčí doložky zejména z pohledu promlčení*[online]. bulletin-advokacie.cz, 7. července 2014 [cit. 4. července 2016]. Dostupné na <<http://www.bulletin-advokacie.cz/prakticke-dusledky-zastaveni-exekuce-pro-neplatnost-rozhodci-dolozky-zejmena-z-pohledu-promlцени?browser=full>>.

⁹⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. července 2008, sp. zn. 32 Cdo 2282/2008.

⁹⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 1. listopadu 2011, sp. zn. II. ÚS 2164/10

⁹⁸ Usnesení Velkého senátu Nejvyššího soudu ze dne 11. května 2012, sp. zn. 1945/2010

⁹⁹ Usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 10. července 2013, sp. zn. 31 Cdo 958/2012.

¹⁰⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. července 2008, sp. zn. 32 Cdo 2282/2008.

dochází k odklonu od dříve zmíněného názoru. Konečně naposledy zmíněné usnesení NS¹⁰² shledává neplatnou rozhodčí doložku důvodem pro zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ.¹⁰³

Ráda bych se v této fázi zaměřila spíše na oprávněného, nežli na povinného. Oprávněný, který po celou dobu jednal podle zákona potvrzeného judikaturou, se nyní ocitl v situaci, kdy všechna dosavadní námaha a i finanční prostředky, které musel vynaložit k vymožení svého práva, vzešla nazmar. Řeší, zda na další vymáhání pohledávky rezignovat, či zda celý proces vymáhání absolvovat znovu v soudním řízení. Nesmíme v dané fázi opomenout ani fakt, zda v průběhu exekučního řízení nedošlo k promlčení pohledávky (pokud již uplynula zákonem určená promlčecí doba) a zda takto vydaný rozhodčí nález¹⁰⁴ (vydaný při nedostatku pravomocí rozhodce) má na danou problematiku vliv.

U otázky promlčení pohledávky oprávněného (věřitele) se musíme zamyslet, jestli k ní vůbec mohlo dojít v situaci, kdy oprávněný před uplynutím promlčecí doby uplatnil svou pohledávku v rozhodčím řízení. Čili zda uplatnění nároku v rozhodčím a exekučním řízení způsobuje stavení běhu promlčecí doby. Obecně platí, že tomu tak je. Rozhodčí řízení se zahajuje žalobou a je zahájeno dnem, kdy žaloba došla stálému rozhodčímu soudu nebo rozhodci.¹⁰⁵ Ačkoliv, jak jsem zmínila výše, na neplatný rozhodčí nález se nahlíží jako na nicotný akt, který nemůže mít právní účinky, neznamená postrádání jakýchkoliv právních účinků u rozhodčí žaloby. Docházím tedy k závěru, že bez ohledu na neplatnost rozhodčí doložky, podáním rozhodčí žaloby došlo k řádnému zahájení rozhodčího řízení s tímiž účinky, jako by byla podána žaloba u soudu. Oprávněný, který bude chtít pokračovat, přesněji řečeno znovu uplatnit pohledávku u soudu, se tudíž nemusí bát prohry ve sporu kvůli uplatnění námitky promlčení od povinného (v nalézacím řízení žalovaného).¹⁰⁶

Na druhé straně je tu povinný, který byl možná ekonomicky zachráněn díky situaci, kterou ani nepředpokládal, a pokud to tak mohu říct, profitoval ze své nesplněné povinnosti dané mu (v té době platným) rozhodčím nálezem. Vzniká zde otázka, kde má ochrana a obrana

¹⁰¹ Usnesení velkého senátu Občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 11. května 011, sp. zn. 31 Cdo 1945/2010

¹⁰² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. července 2013, sp. zn. 31 Cdo 958/2012

¹⁰³ LISSE, Luděk. *K otázce rozhodčího řízení bez existence rozhodčí smlouvy* [online]. epravo.cz, 29. března 2011 [cit. 4. července 2016]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/k-otazce-rozhodciho-rizeni-bez-existence-rozhodci-smlouvy-72577.html>>.

¹⁰⁴ který je aktem nulitním tzv. paktem

¹⁰⁵ § 14 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁶ MUZIKÁŘ, Vladimír, MUZIKÁŘOVÁ, Andrea. *Praktické důsledky zastavení exekuce pro neplatnost rozhodčí doložky zejména z pohledu promlčení* [online]. bulletin-advokacie.cz, 7. července 2014 [cit. 4. července 2016]. Dostupné na <<http://www.bulletin-advokacie.cz/prakticke-dusledky-zastaveni-exekuce-pro-neplatnost-rozhodci-dolozky-zejmena-z-pohledu-promlzeni?browser=full>>.

povinného limity a jestli široce formulované ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ, vzhledem k rozebranému judikátu nepomáhá spíše povinným vyhýbajícím se povinnosti. Znovu bych zopakovala, že povinný s rozhodčí smlouvou souhlasil, projevil svou vůli podle ní jednat a měl o platnosti způsobu výběru rozhodce ad hoc stejné znalosti jako oprávněný nebo alespoň stejnou příležitost se s tím seznámit.

Je naprosto v pořádku, že NS přehodnotil své dosavadní názory, nicméně nepovažuji za vhodné zastavovat kvůli dané změně probíhající exekuce, které až do okamžiku usnesení NS probíhaly po právu. Za předpokladu, že by se NS neodklonil od svého přechozího stanoviska, by totiž pohledávka pravděpodobně byla úspěšně vymožena. Uvedené samozřejmě platí, pokud by zde nebyly jiné, v zákoně předpokládané, okolnosti způsobující nepřístupnost.

Daným krokem (zastavování exekuce) byl neúměrně znevýhodněn oprávněný nad povinným. Ochranitelský a obranný princip, svědčící povinnému, je dle mého názoru v tomto případě využit podle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ nesprávně.

4.2. Singulární a univerzální sukcese jako důvod pro zastavení exekuce dle § 268 odst.1 písm. h) OSŘ

Zákon zabezpečuje vymáhání přiznaného práva pro toho, komu toto právo svědčí – jinými slovy – v čí prospěch je exekuční titul vykonatelný. Naopak potom směřuje ke splnění povinnosti z takového titulu vůči tomu, komu byla exekučním titulem uložena povinnost k plnění. Z tohoto důvodu je určení oprávněného a povinného pro exekuční řízení základním stavebním kamenem. Soud před pověřením exekutora zkoumá, zda ten, kdo požaduje nařízení exekuce, je oprávněný¹⁰⁷ z exekučního titulu, čili zda je aktivně legitimován. Stejně tak musí zkoumat, jestli osoba, v návrhu uvedena jako povinný, je i pasivně legitimována¹⁰⁸ - tedy zda by exekuce směřovala opravdu proti tomu, kdo má povinnost konat ve prospěch oprávněného. V převážné většině případů soud tuto povinnost plní.

Zákonodárce si byl nicméně vědom, že mohou nastat situace, ve kterých po vydání exekučního titulu dojde ke změnám týkajícím se buď oprávněného nebo povinného. Tyto poměry reguluje pro vykonávací řízení v § 256 OSŘ a nazývá je přechodem práv a povinností, což samo

¹⁰⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. ledna 2010, sp.zn. 20 Cdo 2716/2009

¹⁰⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. května 2005, sp.zn. 20 Cdo 1559/2004

o sobě vystihuje obsah tohoto ustanovení. EŘ upravuje tuto materii ustanovením § 36 odst. 3 a 4 EŘ (§ 36 odst.1 a 2 je téměř identický s § 255 OSŘ).¹⁰⁹

Jelikož jsou zpracování těchto ustanovení velmi podobná, soud v exekučním řízení bude posuzovat tyto otázky, bude moci vycházet z výkladových stanovisek a judikatury, která byla dosud přijata k výkladu § 256 OSŘ. A contrario soud rozhodující na základě OSŘ může využít některá stanoviska z judikatury zakládající se na § 36 EŘ odst. 3 a 4. Zákon v § 36 odst. 5 myslí na situace, kdy po zahájení řízení (respektive po okamžiku, kdy oprávněný podal u exekutora exekuční návrh § 35 odst. 2 dojde k přechodu nebo převodu práva z oprávněného na jinou osobu.¹¹⁰ Nicméně EŘ ve svých ustanoveních neupravuje procesní formu, kterou se taková změna v exekučním řízení projeví. Pro tyto případy je zde §52 odst. 1 EŘ a na dané vztahy se použijí §§ 107 a 107a OSŘ.

Nás z hlediska propojení přechodu práv a povinností s § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ zajímají tyto varianty:

A. Sukcese nastala před zahájením exekuce, exekuce byla nicméně následně vedena ve prospěch původního oprávněného, nebo proti původnímu povinnému (singulární i univerzální)

B. Sukcese nastala po zahájení exekuce (univerzální, singulární většinou uplatnění § 268 odst. 1 písm c) či g) OSŘ)

4.2.1. Sukcese nastala před zahájením exekuce

A. Univerzální sukcese

Zanikl-li dosavadní subjekt oprávněný nebo povinný, nemůže být pochopitelně ani účastníkem řízení, protože mu chybí způsobilost být účastníkem řízení. Tato okolnost zde byla již před zahájením exekuce. Ta, pokud byla zahájena, se vedla proti neexistujícímu subjektu, čímž nebyla dodržena podmínka k zahájení exekuce. Jedná se o neodstranitelný nedostatek procesní podmínky. Pokud nebylo kvůli této vadě zastaveno exekuční řízení již na počátku, umožňuje § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ aplikaci institutu zastavení exekuce v momentě, kdy tyto okolnosti vyplují napovrch.

Při převzetí všech práv a povinností subjektu nemusí vždy dojít k jeho zániku (např. prodej závodu). Na rozdíl od předchozího odstavce sice subjekt nezanikl, nepostrádá tedy způsobilost být účastníkem řízení, ale ztratil svojí věcnou legitimaci. U oprávněného jde o nedostatek aktivní legitimace, u povinného jde o nedostatek pasivní legitimace.

¹⁰⁹ ŠTEVČEK, Marek. In LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád II. (§251 až 367). Exekuční řád (§28 až 151). Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. s. 377 – 378.

¹¹⁰ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. s.769.

Byla-li přes tento nedostatek pasivní legitimace na straně povinného exekuce přesto vedena, měl by být výkon rozhodnutí zastaven podle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ, protože výkon rozhodnutí je v důsledku univerzální sukcese nepřipustný. Exekuční návrh směřoval sice proti tomu, kdo měl podle exekučního titulu povinnost plnit, avšak nebyl již pasivně legitimován, protože v důsledku univerzální sukcese přešla povinnost k plnění na jiný subjekt.

Obdobný postup by měl být uplatňován i v případě nedostatku aktivní legitimace na straně oprávněného. Formální stránka sice byla dodržena, neboť exekuce byla vedena ve prospěch toho, komu bylo rozhodnutím přiznáno právo a stejná osoba podala i exekuční návrh, nicméně toto oprávnění – aktivní legitimace – přešlo univerzální sukcesí na jiný subjekt.

B. Singulární sukcese

Za předpokladu, že na straně povinného došlo k singulární sukcesí před začátkem exekuce, je možné, dokonce i pravděpodobné, že se o této změně nedozví oprávněný. Ten pak dle zákonného oprávnění vyžaduje po povinném prostřednictvím exekučního řízení splnění jeho povinnosti. V následujícím kroku exekuční soud zkoumá sice aktivní a pasivní legitimaci, vychází avšak z přiložených souborů a informací uvedených v návrhu. Pokud o dané sukcesí nevěděl oprávněný, nemohl tento údaje sdělit ani soudu. Navíc ani soudu není uloženo ex officio takovou skutečnost před pověřením exekutora zjišťovat či ověřovat. V nastalé situaci je právě na povinném, aby využil návrhu na zastavení exekuce a o převodu povinnosti informoval exekutora.

Před novelou č. 396/2012 sb., pokud byl návrh podán v rámci odvolací lhůty proti nařízení exekuce, musela se exekuce zastavit dle § 268 odst. 1 písm. g) OSŘ. Pokud ale tuto lhůtu povinný z neurčitých důvodů opomněl, spadala tato okolnost pod jiný důvod pro nepřipustnost exekuce. Ta se potom zastavila na základě § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ. Odvolání proti nařízení exekuce bylo zrušeno výše zmiňovanou novelou a tak se již fáze před nařízením a po nařízení exekuce nerozlišují.

Stejně tak oprávněný (jak to vyplývá z Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2015, sp. zn. 21 Cdo 1428/2014) není věcně legitimován k podání exekučního návrhu, pokud před tímto jednáním již dal vymáhanou pohledávku do zástavy. To znamená, že osoby v té době povinné (za předpokladu, že zastavená pohledávka a zajištěná pohledávka již byly splatné) by měly mít povinnost poskytnout plnění přiznané exekučním titulem zástavnímu věřiteli, který s judikovanou pohledávkou nabyl právo ji vymáhat. Byla-li exekuce přesto zahájena ve prospěch původního oprávněného, je tu dán důvod pro její zastavení podle ustanovení § 52 odst. 1 ex. ř. a § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ.

4.2.2. Sukcese nastala po zahájení exekuce

A. Univerzální sukcese

První případ je logický. Pokud nastane smrt některého ze subjektů (jinak řečeno subjekt ztratí způsobilost být účastníkem řízení) bez právního nástupce, exekuce nemá být proti komu vedena. V případě ztráty způsobilosti být účastníkem řízení na straně povinného nebo oprávněného ztratilo exekuční řízení smysl a exekuce bude dle § 268 odst. 1 písm. h) zastavena.

Druhý případ je složitější. Pokud některý ze subjektů zemře a má právního nástupce, musí soud zkoumat, zda-li v konkrétní věci došlo k přechodu práva či povinnosti, nebo zda nedošlo smrtí k zániku hmotněprávního nároku, kde hmotněprávní sukcese nenastává, a proto nemůže nastat ani procesněprávní sukcese.¹¹¹

„V případě, kdy smrt povinné fyzické osoby má za následek zánik nároku, není možno v exekučním řízení vůbec pokračovat a soud musí výkon rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ zastavit.“¹¹²

Na základě výše zmíněných skutečností se mi jeví jako vhodné navrhnout, aby ztráta způsobilosti být účastníkem řízení bez právního nástupce byla zařazena jako samostatný důvod, např. pod další písmeno obsažené u § 268 odst. 1 OSŘ. Ano, takto vytyčených nových bodů by mohla být spousta a písmena u § 268 odst.1 by mohla končit až u z), nicméně i opačnou argumentací bychom ad absurdum dospěli k závěru, že by stačil jen jeden zastavovací důvod h), pod který se mohou všechny ostatní důvody subsumovat. Domnívám se, že daná okolnost bude vždy způsobovat totéž – zastavení exekuce, což u ostatních důvodů spadající pod formulaci, jiné důvody nepřípustnosti” nemohu jednoznačně tvrdit i vzhledem k historickému vývoji judikatury – např. platnost/neplatnost rozhodčí smlouvy.

B. Singulární sukcese

Ačkoliv jsem výše uváděla, že k singulární sukcesi, ke které došlo až po zahájení exekuce, se váží spíše zastavovací důvody dle § 268 odst. 1 písm c) a g) OSŘ, dovedu si představit specifické okolnosti, kdy by správně měl být využit § 268 ods. 1 písm. h) OSŘ na místo § 268 odst. 1 písm.

c) OSŘ.

Představme si situaci, kdy je na oprávněného č. 2 převedeno oprávnění vymáhat judikovanou pohledávku po povinném od původního oprávněného č. 1 (např. tím chtěl splatit

¹¹¹ Ze zprávy o poznatcích z řízení o výkonu rozhodnutí vyklizením bytu, projednané a schválené občanskoprávním kolegiem Nejvyššího soudu České socialistické republiky, Cpj 40/83 z 30. 12. 1983) s. 132

¹¹²TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3 vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 80.

dluh vůči oprávněnému č.2). Oprávněný č. 2 po čase zhodnotí, že se mu nevyplatí pokračovat ve vymáhání plnění, nestará se o danou exekuci. Povinný si dané lhotejnosti oprávněného č. 2 všimne (případně mu oprávněný sám řekne, že v exekuci již nechce pokračovat). Povinný, vědom si těchto okolností, zašle návrh na zastavení exekuce a v odůvodnění uvede, že oprávněný č. 2 již netrvá na vymáhání plnění. Tento důvod pro zastavení exekuce existuje v českém právním řádu, nicméně dle § 268 odst. 1 písm. c) OSŘ musí takový návrh podat oprávněný. Exekutor vyzve oprávněného k vyjádření, a pokud s tím oprávněný souhlasí, soudy/exekutoři nesprávně zastavují exekuci na základě § 268 odst. 1 písm. c) OSŘ. Oprávněný č. 2 nepodal návrh na zastavení exekuce, jak to vyžaduje zákonné ustanovení § 268 odst. 1 písm. c) OSŘ. Z tohoto důvodu by správně měl být využit generální důvod pro nepřípustnost – § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ.

Pod žádný jiný zastavovací důvod (bez aktivity oprávněného ve smyslu vlastního podání návrhu na zastavení exekuce) totiž daná situace nemůže být podřazena a bylo by zbytečné vymáhat splnění, o které oprávněný nestojí. Naopak daný způsob bude pro povinného ekonomicky výhodnější.

4.3. Započtení pohledávky jako důvod pro uplatnění § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ

Započtení je vedle narovnání, splnění atd. jedním ze zákonem upravených způsobů zániku pohledávek. Započtením zanikají nesplněné pohledávky – pro exekuční řízení tím zaniká povinnost povinného uspokojit nevyhozené plnění způsobem, kterým se zároveň uspokojí věřitel. Započtení je v podstatě splacením pohledávky vzájemným zúčtováním a jeho hlavním účelem je právě vyloučit samotné plnění. Zánik pohledávek kompenzací může nastat pouze do té výše, do jaké se vzájemně kryjí. Započtení má velmi blízko k splnění judikované pohledávky. Při obojím dochází k uspokojení věřitele a zaniká předmět řízení.

Oproti započtení např. v odvolacím řízení je právní i soudní praxe zajedno v tom, že v rámci vykonávacího řízení je kompenzační námitka přípustná. Dle publikace F. Štajgra je přípustné bez výjimek i využití kompenzační námítky v exekučním řízení:

„Tam se praví, že dlužník může podat námitku proti exekuci, nastaly-li po vzniku exekučního titulu okolnosti, které způsobily zánik vymáhaného nároku. Takovou okolností je také vznik vzájemné započitatelné pohledávky dlužníka a buď jednostranný projev vůle směřující k započtení nebo dohoda o započtení. To však nelze vykládat tak, že podle § 441 odst. 1 o.s.ř. lze kompenzační námitku s úspěchem podat, jen když obě tyto náležitosti nastaly teprve po vzniku exekučního titulu. Námitku lze zajisté úspěšně podat i v případě, že dlužník měl už před vznikem exekučního titulu vzájemnou pohledávku, ale její způsobilost k započtení (zpravidla dospělost)

nastala teprve po vzniku exekučního titulu. Po mém soudu nelze však dlužníkovi znemožnit podání úspěšné kompenzační námitky ani v případě, že měl už před vznikem exekučního titulu vzájemnou započitatelnou, t. j. dospělou pohledávku, k započtení však tehdy nedošlo, protože tu ještě nebyl projev směřující k započtení nebo dohoda o započtení.“¹¹³

Jak už je známo z přecházejících kapitol, díky ustanovení § 52 odst. 1 EŘ se exekuce prováděná soudními exekutory řídí, co se týče započtení pohledávek, příslušnými ustanoveními OSŘ s tím, že z § 130 EŘ vyplývá možnost aplikace ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí ve zvláštních případech, i na exekuční řízení. Proto níže uvedené údaje o kompenzaci dopadají stejně tak na řízení o exekuci dle EŘ, jako na vykonávací řízení dle OSŘ.

Za jedno z nejdůležitějších vyjádření k problematice započtení považuji stanovisko Nejvyššího soudu ČSR pod sp.zn. Cpj 159/79 (Rc 21/81) ze dne 18. prosince 1981. V tomto stanovisku byl vyjádřen názor, že povinný vůči oprávněnému může použít námitku započtení bez ohledu na to, zda tato vzájemná pohledávka vznikla před vydáním rozhodnutí, jež je podkladem exekučního řízení, nebo až po jeho vydání. V případech, kdy se setkala pohledávka přiznaná oprávněnému exekučním titulem se započitatelnou pohledávkou povinného až po vydání exekučního titulu, je nutné použít důvod pro zastavení výkon rozhodnutí podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) OSŘ.¹¹⁴ Opačné bude řešení, došlo-li k setkání pohledávek před vydáním exekučního titulu a povinný pouze započtení neprovedl. V takovém případě není možné uplatnění důvodu pro zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. g) OSŘ, ale vhodným řešením bude využití § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ.¹¹⁵ Je důležité rozeznávat okamžik setkání dvou pohledávek, protože slovní vyjádření důvodu zastavení exekuce uvedené pod písm. g) téhož ustanovení ani jiné důvody na tento případ nedopadají. Za takového předpokladu je jediná možnost pro zastavení vymáhání plnění využití generálního ustanovení v § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ, z něhož plyne, že je nerozhodné zda skutečnosti, o které povinný opírá tvrzený nárok, nastaly před nebo po vydání exekučního titulu.¹¹⁶

¹¹³ ŠTAJGR, Ferdinand. *Sborník studií z občanského práva*. Praha: Orbis, 1953, s. 113.

¹¹⁴ Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. prosince 2005, sp. zn. 20 Cdo 2421/2004. Viz také usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. ledna 2007, sp. zn. 20 Cdo 1886/2006. K tomuto právnímu názoru se Nejvyšší soud přihlásil i v usnesení publikovaném pod číslem 95/2007 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, jakož i v usnesení ze dne 25. listopadu 2009, sp. zn. 20 Cdo 2325/2006, a dalších.

¹¹⁵ *Započtení pohledávky a zastavení výkonu rozhodnutí* [online]. epravo.cz, 17. prosince 2015 [cit. 4. července 2016]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/zapocteni-pohledavky-a-zastaveni-vykonu-rozhodnuti-99919.html>>.

¹¹⁶ Stanovisko Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 18. prosince 1981, sp.zn. Cpj 159/1981 (Rc 2181)

O toto stanovisko se později opřela i soudní judikatura. Nejvyšší soud rozhodl rozsudkem ze dne 31. ledna 1990, sp. zn. 4 Cz 3/90 (Rc 29/91), a připustil námitku započtení bez ohledu na to, zda vzájemná pohledávka vznikla před vydáním exekučního titulu nebo až po tomto vydání.¹¹⁷

Z mého hlediska je zajímavé (a pro využití obrany povinného důležité) usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. prosince 2004, sp. zn. 20 Cdo 1570/2003. Toto usnesení pojednává o situaci, kdy titul sloužící jako podklad pro exekuční řízení byl vydán, ačkoliv ještě před vydáním tohoto titulu povinný učinil kompenzační projev a na jeho základě (ještě před vydáním titulu) se jeho pohledávka setkala s pohledávkou oprávněného a ty se vzájemně započteny. Pakliže taková pohledávka oprávněného (v době nalézacího řízení – pohledávka žalobce) zanikla buď již zcela, nebo jen částečně, byla tato okolnost (která byla způsobila založit procesní důsledky) rozhodná pro řízení předcházející vydání titulu. K takovému stavu soud v přecházejícím řízení přihlédne a příslušnou žalobu zcela nebo z části zamítne, podle toho do jaké výše byly pohledávky započteny. To, že se tak nestalo, nemůže mít dopad na exekuční řízení.

Jedním z nejdůležitějších principů exekučního řízení je věcná správnost vykonávaného rozhodnutí. V řízení o exekuci nemůže být tento titul věcně přezkoumán a jakákoliv námitka obsahující kritiku správnosti podkladového rozhodnutí je pro dané řízení bezvýznamná. A co je nejdůležitější - povinný nemůže využít obrany povinného prostřednictvím § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ a žádat o zastavení exekuce.

To shrnuje i úryvek výše zmíněného usnesení NS: „Lze tedy uzavřít, že zásadám exekučního řízení neodpovídá, aby výkon rozhodnutí byl zastaven podle § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř., jestliže projev vůle směřující k započtení byl učiněn předtím, než bylo vydáno vykonávané rozhodnutí, a jestliže tehdy se též pohledávky povinného a oprávněného setkaly. O existenci pohledávky povinného tím není řečeno nic jiného, než že - za uvedených okolností - s ní povinný nemůže spojovat očekávání, že exekuce nařízená proti němu bude podle § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř. zastavena.“¹¹⁸

Soudu nezbylo než nepřipustit zastavení exekuce ani dle § 268 odst. 1 písm. h), jelikož by tím prolomil zásadu, že v exekučním řízení nelze podrobit vykonávané rozhodnutí přezkumu z hlediska věcné správnosti.

S tímto závěrem soudu nelze než souhlasit. Je nezpochybnitelné, že nelze připustit takovou obranu povinného, na základě které by se povinný domáhal zastavení výkonu rozhodnutí z důvodu, že zápočet judikované pohledávky byl proveden ještě před vznikem titulu,

¹¹⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. ledna 1990 sp. zn. 4 Cz 3/90 (Rc 29/91); „Námitkou započtení lze uplatnit vzájemnou pohledávku povinného vůči oprávněnému bez ohledu na to, zda tato vzájemná pohledávka vznikla před vydáním rozhodnutí, jež je podkladem soudního výkonu rozhodnutí, nebo až po jeho vydání. Zánik práva působí sice kompenzační projev, avšak nastává okamžikem, kdy se obě pohledávky setkaly (§ 96, věta druhá, o.z.).“

¹¹⁸ Usnesení Nejvyššího soudu dne 16. prosince 2004, sp.zn. 20 Cdo 1570/2003.

jenž sloužil jako podklad pro exekuční řízení. Tím by skutečně exekuční soud musel zkoumat věcnou správnost titulu. Takto bychom se mohli dostat do situací, kdy by měl exekuční soud pravomoc případně zrušit rozhodnutí mu předcházející. Byla by narušena nejen právní jistota účastníků (oprávněného), ale i účel tohoto řízení, což je vymožení soudem¹¹⁹ přiznané pohledávky ve prospěch oprávněného, by byl zbytečný. Exekuční soudy by se pak staly de facto jen dalším stupněm v soustavě soudů rozhodujících v dané věci.

Vzniká tedy rozpor mezi zásadami exekučního řízení a ochranou/obranou povinného (což je jedna ze speciálních zásad tohoto druhu řízení). Ráda bych na tomto případě ukázala, že ani povinný se nemůže spoléhat na automatické využití § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ v momentě, kdy danou situaci nelze subsumovat pod jiný důvod pro zastavení exekuce. I povinný (v nalézacím řízení žalovaný) musí dodržovat zásadu *vigilantibus iura skripta sunt*¹²⁰, zajímat se o daný vývoj událostí a nespoléhat se na to, že v exekučním řízení najde způsob, jak se vyhnout vymožení plnění ve prospěch oprávněného.

¹¹⁹ Nebo jiným orgánem k tomu zmocněným

¹²⁰ Bděným náležejí práva

Závěr

Tato diplomová práce se zabývala možnostmi ochrany a obrany povinného v intencích § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ. Práce nebyla zpracována jako komplexní pojetí a rozbor § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ, avšak na základě sepsaných kapitol bylo možné zhodnotit a odpovědět na výzkumnou otázku položenou již v úvodu: *Je současná koncepce § 268 odst. 1. písm. h) OSŘ efektivním prostředkem k ochraně a obraně povinného?* Obecně lze konstatovat, že regulace důvodu pro zastavení exekuce kvůli nepřipustnosti z jiných důvodů jako prostředek ochrany a obrany povinného není bezchybná, ačkoliv ve většinové míře splňuje zákonodárcem požadovaný účel.

Jak jsem předestřela v úvodu, musela jsem se vypořádat s pojmy ochrany a obrany povinného, jež dohromady utvrzují povinného v aplikaci práva na spravedlivý proces i na stádium navazujícího nalézacího řízení, aby bylo jasné, kdy se jedná o ochranu povinného – které by se mělo dostávat tomuto subjektu bez přičinění, a kdy o jeho obranu - u níž je zapotřebí aktivního jednání povinného na rozdíl od obrany. Nutno zdůraznit, že většina zásad týkajících se civilního nalézacího řízení je plně použitelná v různých mírách i na exekuční řízení a není možné ani v tomto stadiu rozhodovat samovolně.

Ochrana povinného musí být vystavena na dodržování přiměřenosti a vhodnosti způsobu exekuce, které jsou společně s rozsahem exekuce důležitým stavebním kamenem pro náležitou ochranu povinného. Nelze přesáhnout meze exekuce vytyčené exekučním titulem, stejně tak není možno vymáhat plnění, které je soudem či jiným k tomu oprávněným orgánem přiznané, nicméně z důvodů známých jen oprávněnému je on nepožaduje. Ve spojení s principem legality, jenž opravňuje provádět exekuci jen způsoby a postupy taxativně uvedenými v OSŘ a EŘ, může být jejich nedodržování důvodem spadajícím pod „nepřipustnost exekuce z jiných důvodů“, což způsobí zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ. Samotné toto ustanovení ne zcela koresponduje se zásadou legality, a to s úsekem, že by zákonné formulace měly být napsány co nejpřesněji, aby nedocházelo k rozporuplným interpretacím téhož ustanovení. S ohledem na všeobecné pojetí § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ jde o nesplnitelnou podmínku, neboť by svým způsobem fungovala i proti smyslu tohoto ustanovení jakožto záchranná síť pro případy, na které zákonodárce nepomyslel, a ani je nemohl s ohledem na vývoj budoucích společenských vztahů odvodit. To se jeví jako první negativní prvek při úvaze zda je nepřipustnost exekuce z jiných důvodů dostatečným prostředkem k ochraně a obraně povinného.

Princip obrany povinného má být využit ve chvíli, kdy ochrana tohoto subjektu selže. Pokud bychom si představili ideální stav, ideální stát a ideální právní systém, k nepřipustnosti exekucí by nedocházelo, nebo by ihned po té, co se objeví okolnost způsobující nepřipustnost, byla exekuce zastavena ex officio a povinný by nemusel činit nic, ku prospěchu jeho práv by vždy

jednaly orgány k tomu zmocněné. Bohužel taková myšlenka je zcestná a není možné ji naplnit. Z těchto

i mnoha jiných důvodů se umožňuje povinnému (vztaženo pouze na výřez, který v této práci zkoumám) při splnění zákonem daných podmínek podat návrh na zastavení exekuce, ať už v celém rozsahu či pouze do nějaké části. Hluběji jsem nerozebírala jiné články principu obrany jako je právo se odvolat či podat v zákonem stanovených případech návrh na odklad exekuce.

První kapitola této práce dokazuje, i s návazností na jiné kapitoly (především kapitolu třetí), že v exekučním řízení jako celku je dodrženo právo na spravedlivý proces. Konkrétní ochrana

i obrana povinného je nastavena v intencích práva na spravedlivý proces ku prospěchu povinnému. Je zde korektní právní úprava, která mu umožňuje bránit se, ale také značný vliv exekutora

a exekučního soudu, jenž mnohdy jedná ex officio ku prospěchu povinného. Pokud by povinný či jiný účastník řízení nabyt dojmu, že řízení vede orgán, o jehož nepodjatosti lze pochybovat, použije se i zde princip nezávislého a nestranného soudu/exekutora a takový orgán může být z řízení vyloučen.

Nejen ochrana ale i obrana povinného se během let vyvíjela a prošla velkou změnou. Obranu povinného, konkrétněji zastavení exekuce z důvodů nepřipustnosti z jiných důvodů, jsem zkoumala od roku 1896. Tato ustanovení bylo kupodivu velmi podobná nynější úpravě, ačkoliv ne vždy se neurčitý pojem „z jiných důvodů“ vyskytoval přímo u okolností podmiňujících zastavení exekuce¹²¹. Zajímavějším poznáním z těchto úprav byl měnící se výklad ustanovení, kdy původně rakouská úprava subsumovala některé okolnosti shodné s dnešní dobou a judikatorní činností, že meritum věci by se dalo použít i při dnešních sporech. Naopak soudní rozhodnutí z let 1951-1963 se spíše vyvarovávala aplikaci nepřipustnosti z jiných důvodů a samotná právní úprava tohoto okruhu záležitostí byla dosti nepřehledná. Dovoluji si říci, že tato úprava nebyla nakloněna ochraně ani obraně povinného s ohledem na zastavení exekuce.

Co měly společného všechny tyto úpravy i s nynější současně účinnou úpravou až do roku 2000 byla dvoufázovost zastavení exekuce kvůli nepřipustnosti z jiných důvodů. Proto, aby mohl příslušný orgán zastavit exekuci, bylo zapotřebí přecházejícího rozhodnutí a až na základě podkladu mohla být exekuce skončena.¹²² Což potvrzovalo i znění § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ, které znělo: „Výkon rozhodnutí byl soudem prohlášen za nepřipustný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.“ Tato dvoufázovost byla zrušena až novelou č. 30/2000Sb.,

¹²¹ Konkrétně tomu bylo v občanském soudním řádu z roku 1951, kdy se tento pojem objevoval u námitek proti, nikoliv přímo u zastavení exekuce, ačkoliv vyhovění námitkám byl důvod pro zastavení exekuce

¹²² Od účinnosti nynějšího OSŘ se nejednalo o zastavení exekuce, jak se tento pojem využíval až do roku 1963, ale zastavení výkonu rozhodnutí. Pojem exekuce se zavedl do české právní úpravy až EŘ.

která

v zájmu rychlosti, hospodárnosti a i šetření práv povinného stanovila pravidlo, že pro zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ stačí jedno rozhodnutí, kterým se zjistí nepřipustnost a v návaznosti na to se zároveň zastaví i exekuce.

Třetí kapitola se pak zaměřuje jen na nepřipustnost exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ, vzhledem k tomu, jak má povinný využívat svých práv. Tím je myšleno, kdy je který subjekt aktivně legitimován k podání návrhu dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ, kde dochází k částečné komparaci

i s úpravou v OSŘ. Důležitost této části spočívá ve vyzdvižení skutečnosti, že u exekutora¹²³ a exekučního soudu, kteří mohou jednat ex officio, není zapotřebí návrhu na zastavení exekuce, což nás dovádí k podmínkám podání tohoto druhu návrhu.

V této podkapitole došlo k rozporu mezi právní úpravou, judikaturou a principem spravedlnosti. Exekutorovi je v § 55 odst. 2 EŘ dána pravomoc odmítnout opožděný návrh, což je hlavním problémem tohoto ustanovení. Stojí tu proti sobě určitá okolnost způsobující nepřipustnost dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ a ohraničený časový rámec určený povinnému k podání návrhu na zastavení exekuce. Zdůrazňuji, že pouze povinný je takto limitován.

Pokud by docházelo ke striktní aplikaci části o odmítnutí návrhu pro opožděnost, byla by tím negativně ovlivněna obrana povinného a to bezdůvodně. Pokud by se návrh podal jeden den nebo týden po lhůtě k tomu určené, neznamená to, že by tím důvod pro nepřipustnost exekuce zmizel, stále by zde byla okolnost způsobující zastavení exekuce, jen by s ní povinný nemohl nic dělat. I vzhledem k tomu, že o daném stavu se dá rozhodnout ex officio, se mi zdá toto ustanovení přebytečným, dokonce úkazem odepírání spravedlnosti. Podobně se vyjádřil ve svém usnesení

i Městský soud v Praze¹²⁴, jenž přímo určil, že i na základě opožděného návrhu lze zastavit exekuci a nelze tento návrh odmítnout jen na základě opožděnosti bez přezkoumání obsahu a důvodnosti návrhu na zastavení exekuce. Navrhovala bych tedy zákonodárcům tuto část z § 55 odst. 2 EŘ zcela vypustit a znovu zvážít limitaci povinného lhůtou pro podání návrhu, při zvážení skutečnosti, že např. třetí osoba na řízení zúčastněná, ač by měla stejné zájmy jako povinný, není limitována, stejně tak i exekutor, exekuční soud či oprávněný.

V další podkapitole jsem stručně uvedla všeobecný výklad § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ – hlavně pro přehlednost toho, které případy se – za dobu účinnosti tohoto zákona – staly prvky, jež ne vždy splňují jasnou formulaci tohoto ustanovení. Poslední uvedený důvod v § 268 odst. 1

¹²³ Ten může exekuci zastavit, pokud s tím souhlasí oprávněný, pokud se oprávněný vyjádří negativně, postoupí spis i s vyjádřeními exekučnímu soudu

¹²⁴ Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26.07.2011, sp.zn. 14 Cdo 264/2011

OSŘ se stal jakousi finální možností pro povinného jak exekuci ukončit právě díky všeobecnosti, alternativnosti nepřípustnosti, a i s ohledem na vyvíjející se judikaturu, která svými novými poznatky silně ovlivňuje užití tohoto prostředku. Okolnosti judikatorně potvrzené a spadající pod „jiné důvody nepřípustnosti exekuce“ jsou mj. promlčení práva, případy týkající se vad exekučního titulu – pokud nespádají pod § 268 odst. 1 písm. a) OSŘ – nedostatek procesních podmínek, zpochybnění určitých skutečností dlužníkem atd. Těchto případů zná český právní systém několik desítek, ty samotné by pak naplnily obsah diplomové práce, pokud bych se měla věnovat každému důvodu zvlášť. V následující kapitole jsem se proto zaměřila pouze na vybrané z nich (jak bylo ostatně již zmíněno v úvodu), díky kterým, ve spojení s předcházejícími kapitolami, mohu zhodnotit § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ a jeho vliv na ochranu a obranu povinného.

Velký vliv na prostředek obrany povinného měla problematická judikatura týkající se rozhodčích smluv. Kvůli zavedené praxi, jež byla aprobovaná na úrovni NS, se uzavíraly rozhodčí smlouvy, které se až postupem času a změně názoru NS zpětně zneplatnily. Respektive vydaný rozhodčí nález se stal nulitním aktem a jako takový nemohl být brán jako exekuční titul a zahájené exekuce se na základě nové judikatury musely zastavit. Tady, dle mého mínění, přichází na svět jeden z dalších rozporů § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ - možnost subsumovat pod tento důvod cokoliv. Upozornila bych, že danou smlouvu uzavřel nyní povinný dobrovolně, do účastenství v exekučním řízení se dostal kvůli nesplnění svých povinností a to dvakrát – první důvod vyústil v zahájení rozhodčího řízení, druhé nesplnění povinnosti vedlo k zahájení exekučního řízení.

Na začátku, ani v průběhu, exekučního řízení nebyl žádný důvod pro nepřípustnost exekuce, čili měla vést k úspěšnému vymožení plnění (za předpokladu, že by zde nenastaly jiné okolnosti způsobující zastavení exekuce). Oprávněný jednal celou dobu podle práva potvrzeného i soudními rozhodnutími a byl v legitimním očekávání konečného splnění povinnosti od povinného. Dle mne se zde objevuje rozkol mezi principem ochrany a obrany povinného a oprávněnými požadavky a účelem exekučního řízení. Výzkumnou otázkou je, zdali je § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ efektivním prostředkem ochrany a obrany povinného.

Nicméně, musím se zamyslet i nad tím, zda takto nastavený prostředek nepodrývá skutečný smysl exekučního řízení – v případech, kdy už nejde ani tak o to, aby byla exekuce vedena po právu a nebyla více, než je zapotřebí narušena práva povinného, ale kdy se jedná o zásah do práv oprávněného a nadměrné zvýhodnění povinného na úkor oprávněného. Ano, účelem formulace „z jiných důvodů“ je právě možnost subsumace různých důvodů pro zastavení exekuce s ohledem na vyvíjející se potřeby společnosti, ale nesmíme zapomenout ani na negativní

stránku tohoto ustanovení, a to značnou nejistotu pro oprávněného. Pro tyto případy je zapotřebí určitého balancování mezi dvěma protichůdnými zájmy, aby nedocházelo kvůli silnému prostředku obrany povinného k nespravedlnosti na straně druhé.

Opačným případem je singulární a univerzální sukcese jako důvod pro zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ, jež mi přijde jako ideální ukázka využití smyslu tohoto ustanovení. Dokonce v této části navrhuji, aby smrt povinného bez právního nástupce byla přímo uvedena ve výčtu § 268 odst. 1 OSŘ. Je to totiž okolnost, na jejíž řešení se v průběhu let nenahlíželo jinak (jak tomu třeba bylo ohledně platnosti/neplatnosti rozhodčí smlouvy) a domnívám se, že stálost judikatury se ohledně tohoto předmětu ani do budoucna výrazně nezmění.

Právě uplatnění § 268 odst. 1 písm. h) při přechodu práv a povinností před zahájením a po zahájení exekuce mi přijde jako flexibilní využití prostředku nápravy nespravedlnosti či chyb, kterých se nedalo na počátku vyvarovat. Nedochází ani k nadměrnému zásahu do práv oprávněného/povinného, neboť se buď změni osoba povinného/oprávněného, a tím je zde stále zajištěno plnění oprávněnému, nebo danou nepřipustnost způsobuje smrt, což je okolnost, která je známa všem, a každý s ní musí v jakémkoli právním styku počítat (na rozdíl od změny názorů NS, která je nepředvídatelná). Ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ přirozeně doplňuje situace nespádající pod § 268 odst. 1 písm. g) OSŘ.

Posledním příkladem využití § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ k ochraně a obraně povinného jsou situace vznikající při započtení pohledávky. V těchto případech je nutné rozlišovat, kdy došlo k setkání pohledávek. Došlo-li k setkání pohledávek před vydáním exekučního titulu (a povinný pohledávku pouze nezapočetl), je možné zastavit exekuci podle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ. Opačnou situací je, pokud povinný nabyl pohledávku až po vydání exekučního titulu, v takovém případě je možné zastavení na základě § 268 odst. 1 písm. g) OSŘ.

V čem je svízelnost vztahu § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ a započtení pohledávek, je situace, kdy se pohledávky započtou již před vydáním exekučního titulu. V takovém případě by k tomuto měl přihlídnout nalézací soud a žalobu buď celou zamítnout, nebo jen do výše započtení pohledávek. Pokud se tomu tak nestalo, nelze tuto okolnost namítat v exekučním řízení jako důvod pro nepřipustnost exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ a navrhopvat její zastavení. Toto ustanovení je sice generálním důvodem pro zastavení exekuce, ale ani skrz tento paragraf nelze zasahovat do rozhodování soudů v nalézacím řízení. Dochází zde ke střetu dvou zásad exekučního řízení, ochrany a obrany povinného versus věcné správnosti exekučního titulu.

Ačkoliv je formulace nepřipustnosti „z jiných důvodů“ velice silným prostředkem pro ochranu a obranu povinného, ani na toto ustanovení se nemůže povinný plně spoléhat, a i on musí dodržovat zásadu *vigilantibus iura skripta sunt*.

Závěrem bych zodpověděla na položenou výzkumnou otázku a navázala bych na již předestřenou odpověď na začátku závěru. Ano, důvod pro nepřipustnost exekuce z „jiných důvodů“ způsobující zastavení exekuce je efektivním prostředkem k ochraně a obraně povinného. Při aplikaci tohoto ustanovení by se však nemělo zapomínat na přiznané nároky oprávněného, měla by se zde projevit snaha vybalancovat dané rozhodování, aby se pod toto ustanovení nepřipojovaly další a další okolnosti způsobující nepřipustnost exekuce a z § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ se nestala jen záchranná skulinka pro ty, kteří se nechtějí dodržet svých závazků. Ačkoliv nevím jak dané ustanovení přeformulovat, aby se tomuto následku zabránilo, za hlavního „rozhodovatele“ považuji soudní aparát, na němž je, aby zastal svou roli interpreta zákonných norem a využíval generální ustanovení ve vhodných případech.

Bibliografie

KNIŽNÍ PUBLIKACE:

- 1) FIALA, Josef. *Spory vznikající z podnětu výkonu rozhodnutí (exekuční spory)*. Praha: Univerzita Karlova, 1972. 120 s.
- 2) FIALA, Josef. *Historický vývoj některých procesních principů, zásad a institutů civilního procesu*. Praha: Univerzita Karlova, 1974. 102 s.
- 3) GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce v současné právní praxi*. 3. vydání. Praha: Linde, 2000. 414 s.
- 4) GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce na peněžitá plnění v současné právní praxi*. 5. vydání. Praha: Linde, 2007. 603 s.
- 5) HLAVSA, Petr, DÁVID, Radovan, KOJAN, Michal. *Exekuční řád a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případ souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, poznámkové vydání s judikaturou podle stavu k 1.9.2013*. Praha: Leges, 2013. 256 s.
- 6) HORA, Václav. *Exekuční právo*. Praha: Právnícké knihkupectví V. Linhart, 1938. 230 s.
- 7) HOZBA Antonín., JURÁŠEK, Stanislav. *Přehled rozhodnutí nejvyššího soudu ve věcech exekučních v letech 1918-1934*. Praha: A. Hobza, 1936. 488 s.
- 8) KINDL, Milan, ŠÍMA, Alexandr, DAVID, Ondřej. *Občanské právo procesní*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 407 s.
- 9) KURKA, Vladimír, DRÁPAL, Ljubomír. *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*. Praha: Linde, 2004. 854 s.
- 10) KURKA, Vladimír. *Přehled judikatury ve věcech výkonu rozhodnutí a exekuce*. Praha: ASPI, 2005. 316 s.
- 11) MACUR, Josef. *Kurs občanského práva procesního – Exekuční právo*. Praha: C. H. Beck, 1998, 207 s.
- 12) SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Exekuce*. Ostrava: Key Publishing, 2008. 216 s.
- 13) SCHELLEOVÁ, Ilona.: *Exekuce v zrcadle právních předpisů (I. Průběh exekučního řízení)*. Ostrava: Key Publishing, 2007. 114 s.
- 14) SCHELLEOVÁ, Ilona, LAMKA Roman. *Exekuce v zrcadle právních předpisů (III. Soudní exekutoři a jejich exekuční činnost)*. Ostrava: Key Publishing, 2007. 93 s.
- 15) SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Exekuční řízení*. Praha: Eurolex Bohemia s.r.o., 2005, 270 s.
- 16) STAVINHOVÁ, Jaruška, HLAVSA, Petr. *Civilní proces a organizace soudnictví*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Doplněk, 2003. 660 s.
- 17) SVOBODA, Karel, ŠÍNOVÁ, Renáta, HAMUŽÁKOVÁ, Klára a kol. *Civilní proces. Obecná část a sporné řízení*. Praha: C. H. Beck, 2014. 458 s.

- 18) ŠÍNOVÁ, Renata, KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, Ingrid a kol. *Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. Praha: C. H. BECK, 2015. 331 s.
- 19) ŠTAJGR, Ferdinand. *Sborník studií z občanského práva*. Praha: Orbis, 1953. 335 s.
- 20) TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. 852 s.

KOMENTÁŘE:

- 1) BUREŠ, Jaroslav, DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. II. díl. Praha: C. H. Beck, 2006. 1473 s.
- 2) BUREŠ, Jaroslav, DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. I. díl. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. 2072 s.
- 3) BUREŠ, Jaroslav, DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád I, II. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2009. 3344 s.
- 4) KASÍKOVÁ Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 957 s.
- 5) KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: (exekuční řád): Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2007. 670 s.
- 6) KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: (exekuční řád): Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 644 s.
- 7) LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád II. (§251 až 367). Exekuční řád (§28 až 151). Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 556 s.
- 8) SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013. 1422 s.

ODBORNÉ ČLÁNKY:

- 1) GROSSOVÁ, Marie. Exekuce. *Právo a podnikání*, 1995, č. 2. s. 11.
- 2) KASÍKOVÁ, Martina. Exekuce u soudu prvního stupně. *Právní rádce*, 2003, č. 6, s. 14-19.
- 3) KORBEL, František, PRUDÍKOVÁ, Dana. Velké změny exekučního práva od 1. ledna 2013. *Právní rozhledy*, 2013, č. 1, s. 1.
- 4) LUKEŠ, Ondřej. Přiměřenost exekuce nebo zánik vymahatelnosti práva? *Právní rozhledy*, 2009, č. 15, s. 555-556.
- 5) PEJŠEK, Vít. Exekuce – nástroj vymáhání pohledávek. *Právní rádce*, 2003, č. 8, s. 10-13.
- 6) SCHELLEOVÁ, Ilona. Exekuce prodejem movitých věcí a nemovitostí – Exekuce prodejem nemovitostí. *Právní praxe v podnikání*, 1997, č. 5, s. 8.
- 7) VESELÝ, Jan. Aplikace exekučního řádu z pohledu soudního exekutora. *Právní rozhledy*, 2002, č. 5, s. 208-215.

- 8) WINTEROVÁ, Alena. Incidenční spory. *Bulletin advokacie*, 2003, č. 4, s. 12-17.

LEGISLATIVNÍ AKTY:

- 1) Zákon č. 113/1895 ř.z., o soudním řízení v občanských rozepřích právních (civilní řád soudní).
- 2) Zákon č. 79/1896 ř.z., o řízení exekučním a zajišťovacím (exekuční řád)
- 3) Zákon č. 78/1896 ř. z. o zavedení zákona o řízení exekučním a zajišťovacím
- 4) Zákon č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého
- 5) Zákon č. 66/1925 Sb., o exekuci na výměnky
- 6) Zákon č. 23/1928 Sb., kterým se mění a doplňují některá ustanovení zákonů o soudním řízení ve věcech občanských a o řízení exekučním.
- 7) Zákon č. 130/1930 Sb. z. a n., kterým se doplňují a mění některá ustanovení zákonů o soudním řízení ve věcech občanských a o řízení exekučním
- 8) Zákon č. 1/1933 Sb. z. a n., o změně a doplnění některých předpisů o řízení exekučním a o trestním stíhání pletich při dražbách
- 9) Zákon č. 142/1950 Sb., o řízení ve věcech občanskoprávních (občanský soudní řád)
- 10) Zákon č. 47/1947 Sb., o exekuci na pracovní příjem a příjmy postavené mu na roveň (zákon o exekuci na platy)
- 11) Zákon č. 68/1952 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský soudní řád
- 12) Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- 13) Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění zákona č. 170/2012 Sb. účinném kde dni 14.6.2012
- 14) Zákon č. 158/1969 Sb., kterým se doplňují a mění občanský soudní řád, notářský řád a zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním
- 15) Zákon č. 133/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský soudní řád
- 16) Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod
- 17) Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů
- 18) Zákon č. 238/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
- 19) Zákon č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

- 20) Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony ze dne 16. června 1999
- 21) Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů
- 22) Zákon č. 133/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- 23) Zákon č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

JUDIKATURA:

- 1) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. května 1997, sp.zn. 2 Cdon 162/96
- 2) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. října 2000, sp.zn. 21 Cdo 267/2000
- 3) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. října 2000, sp.zn. 20 Cdo 2118/98
- 4) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. září 2003, sp. zn. 20 Cdo 1751/2002
- 5) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. února 2004 , sp.zn. 20 Cdo 180/2003
- 6) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 2004, sp.zn. 20 Cdo 1329/2003
- 7) Usnesení Nejvyšší soud ze dne 16. prosince 2004, sp.zn. 20 Cdo 1570/2003
- 8) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. dubna 2005, sp.zn.20 Cdo 30/2005
- 9) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. května 2005, sp.zn. 20 Cdo 1559/2004
- 10) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. května 2005, sp.zn. 20 Cdo 1642/2004
- 11) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. září 2005, sp. zn. 20 Cdo 1962/2004
- 12) Usnesení Nejvyšší soudu ze dne 14. prosince 2005, sp. zn. 20 Cdo 2421/2004
- 13) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. ledna 2006, sp.zn. 20 Cdo 47/2006
- 14) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. března 2006 sp. zn. 20 Cdo 1932/2005
- 15) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. března 2006, sp. zn. 20 Cdo 2044/2005
- 16) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. dubna 2006, sp.zn. 20 Cdo 2618/2005
- 17) Usnesení Nejvyšší soudu ze dne 25. ledna 2007, sp. zn. 20 Cdo 1886/2006
- 18) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. července 2008, sp. zn. 20 Cdo 2325/2006
- 19) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. července 2008, sp. zn. 32 Cdo 2282/2008
- 20) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. října 2008, sp. zn. 20 Cdo 2857/2006
- 21) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. ledna 2009, sp. zn. 20 Cdo 347/2007
- 22) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. září 2009 sp. zn. 32 Cdo 2312/2007
- 23) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. ledna 2010, sp. zn. 20 Cdo 2716/2009

- 24) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. srpna 2010, sp. zn. 20 Cdo 2857/2006
- 25) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2010, sp. zn. 20 Cdo 3284/2008
- 26) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. května 2011, sp. zn. 31 Cdo 1945/2010
- 27) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. července 2011, sp. zn. 20 Cdo 2227/2011
- 28) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. srpna 2011 sp. zn.: 20 Cdo 1854/2010
- 29) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. září 2011, sp. zn. 20 Cdo 2982/2011
- 30) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. září 2011, sp. zn. 20 Cdo 2985/2011
- 31) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. dubna 2012, sp. zn. 20 Cdo 2160/2010
- 32) Usnesení Velkého senátu Nejvyššího soudu ze dne 11. května 2012, sp. zn. 1945/2010
- 33) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. července 2013, sp. zn. 31 Cdo 958/2012
- 34) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. srpna 2013, sp. zn. 20 Cdo 3755/2012
- 35) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. února 2015, sp. zn. 21 Cdo 1428/2014
- 36) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. srpna 2015, sp. zn. 26 Cdo 638/2015
- 37) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. září 2015, sp. zn. 26 Cdo 3210/2015
- 38) Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. května 2009. sp. zn. 12 Cmo 496/2008

- 39) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. ledna 1990 sp. zn. 4 Cz 3/90 (Rc 29/91)
- 40) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. října 2010, sp. zn. 29 Cdo 2636/2009
- 41) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. září 2011, sp. zn. 29 Cdo 3298/2011
- 42) Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 17. května 1925 č. Rv I 1017/25
- 43) Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 20. ledna 1927, Rv I 1753/26
- 44) Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 08. května 1928, Rv I 916/28
- 45) Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 20. prosince 1929, Rv II 200/29
- 46) Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 06. ledna 1944, R I 230/42
- 47) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. ledna 1954, Cz 487/53
- 48) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 05. dubna 1954, Cz 58/54
- 49) Rozhodnutí Občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu čj. EC 1016/54
- 50) Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé socialistické republiky ze dne 07. září 1960, Cp 119/60

- 51) Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 18. prosince 1981, sp.zn. Cpj 159/79 (Rc 21/81)
- 52) Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 30. prosince 1983, sp.zn.Cpj 40/83

- 53) Usnesení Ústavního soudu ze dne 6. listopadu 2008, sp. zn. II. ÚS 2682/08
- 54) Nález Ústavního soudu ČR ze dne 4. dubna 2007, sp. zn. II. ÚS 417/06
- 55) Nález Ústavního soudu ze dne 1. listopadu 2011, sp. zn. II. ÚS 2164/10

- 56) Stanovisko Nejvyššího soudu, sp. zn. Cpj 169/64 (uveřejněné ve sborníku ČSSR Nejvyšší soud o občanském soudním řízení v některých věcech pracovněprávních, občanskoprávních a rodinněprávních. Praha: SEVT, 1980
- 57) Stanovisko Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18. prosince 1981, sp.zn. Cpj 159/1981 (Rc 2181)
- 58) Nejvyšší soud České socialistické republiky, Cpj 159/79, [R 21/1981 civ.] Č. 21/1981 sb. rozh. K některým otázkám praxe soudů a státních notářství ve věcech soudního výkonu rozhodnutí
- 59) Rozhodnutí Nejvyššího soud ČR uveřejněné pod č. R 21/1981, s. 189 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu ČR
- 60) Usnesení předsednictva české národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku české republiky, ve znění pozdějších předpisů
- 61) Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolu č.. 3, 5 a 8, ve znění pozdějších předpisů

ELEKTRONICKÉ ZDROJE:

- 1) DVORÁK, Bohumil. *K úpravě opozičních sporů* [online]. jinepravo.blogspot.cz, 3. květen 2010 [cit. 4. července 2016]. Dostupné na <<http://jinepravo.blogspot.cz/2011/05/k-uprave-opozicnich-sporu-zrejme.html>>.
- 2) HULÁN, Petr. *K některým změnám exekučního řádu* [online]. e-advokacie.cz, 20. září 2010 [cit. 4. července 2016]. Dostupné na <<http://www.e-advokacie.cz/cs/clanky/k-nekterym-zmenam-exekucniho-radu>>.
- 3) KOLÁŘ, Petr. *Je rozhodčí nález v případě neexistující nebo neplatné rozhodčí smlouvy způsobitelný exekučním titulem?* [online]. epravo.cz, 4. února 2016 [cit. 4. července 2016]. Dostupné na

- <<http://www.epravo.cz/top/clanky/je-rozhodci-nalez-v-pripade-neexistujici-nebo-neplatne-rozhodci-smlouvy-zpusobilym-exekucnim-titulem-100393.html>>.
- 4) LOJDOVÁ, Evelyn. *K problematice zastavení výkonu rozhodnutí dle o.s.ř.* [online]. epravo.cz, 10. září 2009 [cit. 4. července 2016]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/k-problematice-zastaveni-vykonu-rozhodnuti-dle-osr-55534.html>>.
 - 5) LISSE, Luděk. *K otázce rozhodčího řízení bez existence rozhodčí smlouvy* [online]. epravo.cz, 29. března 2011 [cit. 4. července 2016]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/k-otazce-rozhodciho-rizeni-bez-existence-rozhodci-smlouvy-72577.html>>.
 - 6) MÁLEK, Zdeněk, VOBOŘIL Jan. *Obrana proti exekucím aneb Jaké jsou možnosti, když se u dveří objeví exekutor* [online]. iure.org, 18. září 2015 [cit. 4. července 2016]. Dostupné na <<http://www.iure.org/14/89/obrana-proti-exekucim-aneb-jake-jsou-moznosti-kdyz-se-u-dveri-objevi-exekutor>>.
 - 7) MUZIKÁŘ, Vladimír, MUZIKÁŘOVÁ, Andrea. *Praktické důsledky zastavení exekuce pro neplatnost rozhodčí doložky zejména z pohledu promlčení* [online]. bulletin-advokacie.cz, 7. července 2014 [cit. 4. července 2016]. Dostupné na <<http://www.bulletin-advokacie.cz/prakticke-dusledky-zastaveni-exekuce-pro-neplatnost-rozhodci-dolozky-zejmena-z-pohledu-promlzeni?browser=full>>.
 - 8) *Započtení pohledávky a zastavení výkonu rozhodnutí* [online]. epravo.cz, 17. prosince 2015 [cit. 4. července 2016]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/zapocteni-pohledavky-a-zastaveni-vykonu-rozhodnuti-99919.html>>.

Shrnutí

Diplomová práce zpracovává problematiku zastavení exekuce pro nepřipustnost z „jiných důvodů“. Důraz je zaměřen na vztah § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ a principu obrany a ochrany povinného. Diplomová práce se skládá z čtyř kapitol, první z nich je zaměřena ochranu a obranu povinného a třetích osob v intencích práva na spravedlivý proces, konkrétně se kapitola věnuje rozboru těchto pojmů ve spojení s §268 odst. 1 písm. h) OSŘ. Druhá kapitola se zabývá historickým vývojem nepřipustnosti exekuce z „jiných důvodů“. Je zde rozebráno, jak šel vývoj tohoto institutu a s tím spjatá judikatura. Třetí kapitola se věnuje již současné právní úpravě zastavení exekuce pro nepřipustnost z „jiných důvodů“. V této části je rozebíráno obecný proces zastavení exekuce a dále aktivní legitimace pro podání návrhu na zastavení exekuce, rozhodování o návrhu, jaké okolnosti spadají pod neurčitý pojem „z jiných důvodů“ a impugnační spory. Kapitola se uzavírá mou úvahou nad širokým pojetím §268 odst. 1 písm. h) OSŘ. Poslední kapitola se věnuje některým případům spadající pod zastavení exekuce dle §268 odst. 1 písm. h) OSŘ a jejich vztahu k obraně a ochraně povinného.

Klíčová slova

Zastavení exekuce, § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ, obrana povinného, ochrana povinného, jiné důvody pro nepřipustnost exekuce, exekuční řízení, exekuční řád, exekuce, občanský soudní řád

Summary

Thesis elaborates the issue of stopping the execution of inadmissibility for "other reasons". The emphasis is focused on the relationship between § 268 para. 1 point. h) of the CPC and the principle of defense and protection of debtor. This thesis consists of four chapters. The first of them addresses the protection and defense of the debtor and third parties in keeping with the right to a fair trial, specifically the chapter devoted to the analysis of these concepts in conjunction with §268 paragraph. 1 point. h) of the CPC. The second chapter deals with the historical development of inadmissibility of execution for "other reasons". There is analyzed how this development went through institutes and the related case law. The third chapter is devoted to the current legislation no longer halting execution for the inadmissibility for "other reasons". This section includes description of the general process of stopping the execution and standing for a petition to stop the execution, deciding on the proposal, the circumstances that fall under the vague notion for "other reasons" and impugnate disputes. The chapter concludes my reflections

on the broad concept of §268 paragraph. 1 point. h) of the CPC. The last section addresses some cases falling to halt execution according to §268 paragraph. 1 point. h) of the CPC and their commitment to defend and protect the debtor.

Key words

Stop execution, §268 paragraph. 1 point. h) of the CPC, defence of debtor, protection of debtor, Other reasons for inadmissibility execution, enforcement proceedings, execution procedure, execution, civil procedure